

ÜSAVAT

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 19 iyun 2017-ci il Bazar ertəsi № 130 (6744) Qiyməti 60 qəpik

Xəbər

Bakı metrosunda faciə: kişi qatarın altında qalıb öldü

yazısı sah.14-də

Gündəm

Ramazanla bağlı əfv gözənlətiləri

Kimlərin azadlıqqa çıxma şansı var? Komissiya üzvü: "Müvafiq işlər görülür..."

yazısı sah.3-də

NATO-dan Türkiyəyə Naxçıvan izni - Qardaş ölkə Azərbaycanda da hərbi baza qura bilər

yazısı sah.9-də

Avropa Parlamentinin qətnaməsi Azərbaycan-AB danışçılarını ləngidə bilər - əndişə

yazısı sah.3-də

Raqqa əməliyyatı: kürdlərlə Suriya ordusu üz-üzə gəldi

yazısı sah.13-də

Mənzil bazارında evlər ucuzlaşdır - üç səbəb

yazısı sah.12-də

Bu gün həmsədrlerin kritik Bakı səfəri başlayır

yazısı sah.11-də

İyun yağışları bəzi məhsulları bahalaşdırıb bilər

yazısı sah.12-də

Dubayda oğurlanaraq Bakıya gətirilən uşağın işində yeni gəlismə

yazısı sah.14-də

Manata ən böyük təhlükə - ekspertlər deyir ki...

yazısı sah.4-də

Ramazan ayının 24-cü günü

Iftar 20.30. İmsak 03.08-dək (QMİ)

24-cü günün duası: "İlahi, bu gün Səndən, Səni razı salan əməlləri isteyirəm və Səni qəzəbə getirən əməllərdən Sənə pənah aparırəm. Səndən isteyirəm ki, belə bir gündə məni, Sənə itaat etməyə və günah etməməyə müvəffəq edəsən. Ey, hacəti olanlara səxavət və kərəm edən Allah!"

Iftar duası: "Allahım, Sənin rizan üçün oruc tutdum, Sənə inandım, Sənə güvəndim. Sənin ruzinlə iftar açır və Sənə təvəkkül edirəm. Ey bağışlayan Allah, günahlarımı bağışla".

ALLAH ORUCUNUZU QƏBUL ELƏSİN!

Həmsədrlerin gəlişi öncəsi təcavüzkara sürpriz cəza

ERMƏNİSTANA QARŞI HİBRİD SAVAŞ - BAKININ MİNİ-MÜHARİBƏ TAKTİKASI

Düşmənin atəşkəs itkləri sürətlə artır; Azərbaycanın intensivləşən hərbi təlimlərində əsas hədəf bəlliidir; qardaş Türkiyə ilə birgə təlimlərdən dərhal sonra silahlı qüvvələrimiz bu gün növbəti genişmiqyaslı manevrlərə başlayır; erməni şərhçi: "Bakı Ermənistani taqətdən salma strategiyası yürüdür..."

musavat.com
Togrul İsmayıllı

yazısı sah.8-də

"MTN işi" - sahibkardan intihar anonsu

İş adımı Maqsud Mahmudov: "Mənə başqa yol qoymurlar..."

yazısı sah.5-də

Üzeyir Cəfərov:
"Ermənilər gözəl bilir ki, Naxçıvan məsələsi Qarabağdan ciddi şəkildə fərqlənir"

yazısı sah.7-də

Arif Rəhimzadənin açıqlaması aranı yenə qatdı

yazısı sah.6-də

Süleyddin Əkbər:
"İran məsələsinin gündəmə gəlməsi Azərbaycan məsələsinin də gündəmə gəlməsi deməkdir"

yazısı sah.10-də

Avropa Parlamentində jurnalist Əfqan Muxtarlı ve Azərbaycanda media azadlığı ilə bağlı qəbul edilən sərt qətnamə ətrafındaki müzakirələr səngimək bilmir. Hər keçən gün məsələ ətrafında yaranan müzakirələr böyükür. Hakimiyət dairələrindən qətnaməyə sərt etirazların şahidi oluruq.

eməkdaşlıq yenə də davam edəcək. Avropa Parlamenti nin Azərbaycanla bağlı son qətnaməsinə gəldikdə isə, bu nun Tramp personası ilə heç bir aidiyəti yoxdur. Tramp hełə namizəd olan vaxtdan deyib ki, əsas işi ölkəsinin mənafeyi olacaq. Bu da o deyəkdir ki, ABŞ Azərbaycanla münasibətlərini neinki saxlaşdıracaq, əksinə daha isti edəcək.

Avroparlamentin qətnaməsi Azerbaycan-AB danışqılarının ləngidə bilər - endisə

Bəxtiyar Sadıqov:
“Avropa
Parlamenti bu cür
qərarlar verməkdə
davam edəcək”

Əhəd Məmmədli:
“Qətnamə
istənilən halda
Azərbaycanın
imicinə ziyanıdır”

davam edəcək. Çünkü orada da Azərbaycana qarşı münasibətdə ikitirəlik var. Səsvermə vaxtı orada Azərbaycanı istəyənlərin olduğu müşahidə olunub. Ölkəmizin bu məsələdə haqlı mövqeyini müdafiə edənlər var. Bizi istəməyənlər də var ki, bir bəhənə gəzirlər ölkəmizə təzyiq etmək üçün. Diqqət yetirsek, görə bilərik ki, gələn il Azərbaycanda keçiriləcək prezident seçkilərinə qədər öz umacaqlarını almaq üçün çalışırlar ki, bu tipli qərarlar qəbul etsinlər. Amma bundan zərrə qədər narahat deyilik. Biz bərabərhüquqlu, qarışqli maraqlara əsaslanan münasibətin tərəfdarıyıq. Daim də buna doğru getmişik. ABŞ-Azərbaycan münasibətlərinə bu qərarın zərrəcə təsiri edəcəyini düşünmürəm. ABŞ-in Avropa və Avropa Parlamentine təsiri daha çoxdur, nəinki əksi. Tramp özü-nəməxsus bir siyasetçidir. O heç vaxt nəzərə almayıacaq ki, hansısa bir qurum şübhəli olan bir qərar Azərbaycana qarşı qəbul edib. Ona görə

Azərbaycanla münasibətlərə yenidən baxacağını, belə qərarların danışqlara təsir edəcəyini güman etmirəm. Hesab edirəm ki, Avropa Parlamenti dəfələrlə belə qərarlar qəbul edib, sonra yenidən danışqlar olub. Prezidentimizin qətiyyətli mövqeyi onları öz qərarlarına yenidən baxmağa sövq edib. Bu dəfə də belə olacaq. Azərbaycan heç bir beynəlxalq qurum və təşkilatdan asılı deyil. Ölkəmizin əsas tutduğu prinsip öz maraqları əsasında bütün beynəlxalq qurum və dövlətlərlə münasibətləri nizama salmaq, bunun da əsasında münasibətləri davam etdirməkdir".

cək. Avropa ölkələri isə Trampin Ağ Evə gelişindən sonra Amerikaya əvvəlki kimi güvənmirlər. Avropa artıq həm məcbur qalıb, həm də sənədində bilərkəndə ABŞ-dan daha müstəqil siyaset aparmağa başlayacaq. Bir də ki Avropa ölkələrinin nə siyasi, nə də iqtisadi baxımından Azərbaycana böyük təsir yoxdur. Azərbaycana ən böyük təsiri olan Qərb ölkələri ABŞ və Böyük Britaniyadır. Bu dövlətlərin də Avropa Parlamentinin son qətnaməsinə heç bir aidiyyəti yoxdur. Ona görə Azerbaycan üçün vacib ABŞ və İngiltərə ilə əməkdaşlı-

lığı, tərəfdəşliyi davam etdirməkdir. Bu cür qətnamə istənilən halda Azərbaycanın imicinə ziyanıdır. Bir tərəfdən YAP iqtidarı milyonlarla müxtəlif layihələrə Avropa ölkələrinde pul xərcleyir, o biri tərəfdən də Avropadan bu cür səqətnamələr gelir. Rəsmi Bakı müxalifətin zəifliyindən istifadə edib müxalifeti böğmamalıdır. Əgər hakimiyət Avropadan gələn maliyyədən ehtiyaç edirsə, buyurunsan bütün sivil ölkələrdə olduğu kimi, dövlətdən müxalif partiyalar üçün bündəcə ayırsın, müxalif partiyalara normal yerlərdə normal qərargahlar versin. Azərbaycan-çoxdan normal yer sayılan "Məhsul stadionu"nda müxalifə mitinq yeri ayırdı, dünən ya dağılmadı ki. Yəni dediklərim odur ki, XXI əsrə bütür sivil ölkələrdə olduğu kimi müxalifət üçün normal şərait Azərbaycanda da yaradılsın. Avropa Parlamenti də Azərbaycanın imicinə ciddi ziyan vuran bu cür xoşagelməz qətnamələri qəbul etməkdən vaxt keçər".

Cavanşır ABBASL

Ramazanla bağlı əfv göznlətiləri - kimlərin azadlığa çıxma şansı var?

Əliməmməd Nuriyev: "Bu günlərdə Əfv Komissiyasının iclası olmasa da, müvafiq işlər görülür..."

Dünayda bəzi müsləman ölkələrində Ramazan ayında ölkə başçıları tərefindən əvvəl sərəncamı imzalanır. Bu ölkələr arasında İran, Türkmənistanı göstərə bilərik. Elə iyunun 17-də Türkmənistan prezidenti Qurban-qulu Berdiməhəmmədov 1000-dən çox məhbusun əvvəl olunması haqqında fərman imzalayıb.

Azərbaycanda da daha öncəki illərdə Ramazan ayı ərefəsində prezident tərəfindən əfv sərəncamının imzalanması həlları müşahidə olunub. Bu il də cəmiyyətdə prezidentin Ramazan bayramı ərefəsində əfv sərəncamı imzalayacağına ümidişlər böyükdür. Məsələ ondadır ki, bu ilin martında imzalanan əfv sərəncamı ilə 423 nəfər azadlıq çixib, 28 May Respublikə günü ərefəsində isə əfv sərəncamı olmayıb. Ona görə də ümidişlər Ramazan ayınadır...

Məsəle ilə bağlı "Yeni Müsavat"a danışan Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında **Əfv Məsələləri Komissiyasının üzvü Əliməmməd Nuriyev** bildirdi ki, komissiyanın yaxın günlərdə icası olmayıb: "Ancaq əfv, birbaşa cənab prezidentin səlahiyyətində olan məsələdir. Azərbaycanda hər zaman yubiley günlərində, milli bayramlarda, xalqımız üçün əhəmiyyətli olan günlərdə bir qayda olaraq əfv sərəncamları imzalanıb. Əvvəlki illərə nəzər salsaq görərik ki, Ramazan bayramı münasibətlə də bu cür sərəncam olub. Ancaq bu, o zaman baş verib ki, əvvəlki aylarda əfv sərəncamı olmayıb. Bilirik ki, mart ayında cənab prezident tərəfindən əfv sərəncamı imzalanıb və 423 şəxs cəzadan azad edilib. Onların da 412-i nəfəri azadlıqdan məhrumetmə cəzasından azad olanlardır. Ona görə də düşünmürəm ki, yaxın günlərdə əfv sərəncamı ola bilər. Əlbəttə ki, bu, qeyd etdiyim kimi, cənab prezidentin konstitusion səlahiyyətidir. Əvvələ bağlı komissiyanın bu günlərdə icası olmasa da müvafiq işlər görüləməkdədir. Komissiyanın katibliyi daimi olaraq fəaliyyətdədir. Həmçinin Prezident Administrasiyasının hüquq-mühafizə orqanları üzrə şöbəsinin əfv sektorу da işləyir ki, onlara da məlumatlar daxil olmaqdır. Müraciətlərin emali prosesi gedir və gələcək icaslara hazırlanması istiqamətin-də zəruri prosedur tedbirleri həyata keçirilir. Hər həftə, hər gün müxtəlif şəxslərdən ayrı-ayrı mehkumların əfv olunması ilə bağlı müraciətlər daxil olur. Yəni komissiyanın işi davam edir".

Bəs içəridə galanlar kimlərdir?

Bəs içində qələmlər kimlərdir?
Önce xatırladıq ki, sonuncu əfv sərəncamında ömürlük
hebs cəzasına məhkum edilən OMON-çular Elçin Əmiraslanov,
Səfa Poladov və Arif Kazimov əfv edilməsi gözlənilsə də,
bu, baş vermedi. Adları qeyd olunan OMON-çular əfv üçün
Azerbaycan prezidenti İlham Əliyev müraciət də ediblər. Bun-
dan başqa, Novruz bayramı ərefəsində verilən əfv sərəncamı
ile 4 siyasi mehbəs azadlığa buraxılsı da, əfv olunacağı gözlə-
nilen RƏAL sədri İlgar Məmmədov bu dəfə de həbsdə qaldı.

Son efvəndən sonra içəridə qalanlar arasında AXCP-dən Asif Yusifli, Məmməd İbrahim, Seymur Həzi, vəkil Əliabbas Rüstəmov və NIDA-çı İlkin Rüstəmzadə kimi siyasişlərin adlarını qeyd edə biliyik. Bu şəxslərin növbəti efvə sərəncamında azadlıqçı-xacağı gözlənilir. Xüsusilə də REAL sədri İlqar Məmmədovun bu dəfə azadlıq buraxılmasına ümidiş böyükdür. Nəzərə alaq ki, İ. Məmmədovun son zamanlar səhəthində də ciddi problemlər müşahidə olunur. Bu günlərdə AŞPA-nın həmməruzaçısı Stefan Şennak da həbsxanada İlqar Məmmədovla görüşüb. Yaxınları bildirirlər ki, İ. Məmmədovun səhəheti ilə bağlı problemi tam aradan qalxmasa da, ağrıları nisbətən azalıb.

İlqar Məmmədov 2013-cü ilin yanварında İsmayıllıda kütlevi iğtişaşların təşkilində ittiham olunaraq 7 il azadlıqlan məhrum edilib. Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsi (AiHM) 2014-cü ilin mayında İ.Məmmədovun azadlıq hüququ və təqsirsizlik prezumpsiyasının pozulmasını tənqidi. Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsinin qərarından sonra onun işi Şəki Apelyasiya Məhkəməsinə göndərilib. 2016-cı il aprelin 29-da Şəki Apelyasiya Məhkəməsi birinci instansiya məhkəməsinin hökmünü qüvvədə saxlayıb. Bundan sonra müdafiə tərəfi Şəki Apelyasiya Məhkəməsinin qərarından Ali Məhkəməyə kasasıya şikayəti verib. Ali Məhkəmə isə noyabrın 18-də kasasıya şikayətini təmin etməyib. Avropa Şurası Nazirlər Komitəsi 2016-ci il 20 sentyabr iclasında İ.Məmmədovun azadlığı buraxılmaması ilə Avropa İnsan Hüquq və Azadlıqları Konvensiyasının pozulduğunu bəyan edib.

□ 911 RAIS

Azərbaycanın son hərbi həmlələri Ermənistanda təşvişi artırdı

Düşmən tipik erməni xisləti ilə Rusiya
və dünyadan imdad diləyir...

Xəber verdiyimiz kimi, Ermənistan ordusu son 2 gün-de 6 hərbi qulluqçusunu itirib. Ölen 3 əsgər, Araik Matinyan, Vigen Petrosyan və Vardan Sərkisyan 1997-ci ilde Ermənistanda anadan olan səxslərdir.

Araik Matinyan Ermənistanın Lory marzının (rayonunun) Şnox kəndindəndir. Vardan Sərkışyan Ermənistan Respublikasının Araqatsotn rayonunun Luqasyux, Vigen Petrosyan isə Sevan şəhərindəndir. Gördüyüümüz kimi, her üç əsgər Ermənistan vətəndaşlarıdır. Qalan 3 əsgər, Myasnik Ovanisyan, Vardan Harutyunyan ve Enarek Qasparyan da Ermənistan Respublikasının vətəndaşlarıdır.

Cəmi 20 yaşlı olan və harbi mütəxəssivləri həvətə ke-

Cəmi 20 yaşı olan və hərb müdafiəçisiyətini həyata keçirən və ölüme göndərilən bu gənclər Ermənistan tərəfindən "Dağlıq Qarabağ Müdafiə Ordusu"nun əsgərləri olaraq təqdim olunur. Üstəlik, Azərbaycan ordusunun onları günahsız yərə qətl etdiyini iddia edir.

Ermənistən içtimaiyyətini narahat edən digər məsələ son hadisələrin fonunda Naxçıvanda iyunun 12-də başlayan, Azərbaycan və Türkiye hərbçilərinin keçirdiyi birgə telimlərdir. Ermeni politoloqu, professor Levon Şirinyan yerli mətbuatı verdiyi müsahibədə bu telimlərin əsas məqsədinin Ermənistənən blokadaya alınması olduğunu bildirib.

Politoloğun fikrincə, Ermənistan müdafiə nazırlığını bu təlimlərdən nəticə çıxarmalıdır. Daha sonra Levon Şirinyan da-ha bir sərsəm fikrə imza ataraq, Ermənistan xarici işlər nazirliyinin Naxçıvanın Ermənistanın tərkibində olmasına məsələsini qaldırmağı təklif edir. Onun iddiasına görə, Rusiya 1920-ci ilin dekabrın 2-də bağlanmış sazişlə Naxçıvanı Ermənistana verib. Lakin sonradan 1921-ci ildə Türkiye ilə imzalanan Moskva sazişləri ilə Naxçıvan Azərbaycanın tərkibində qalıb. "Rusiya öz vədini pozub Naxçıvanı türklərə hədiyyə etdi"(?!)
- Sirinyan bəyan edib.

- Şirinyan bəyən edib.
Levon Şirinyanın fikrincə, Türkiyənin Naxçıvandakı hərb mövcudluğunu təkcə Ermənistana deyil, Rusiya və İrana qarşı yönəlib: "Naxçıvan Ermənistanın ərazisidir. Bu təkcə ərazi deyil, həm də düyündür. Türklər bu dəmiryol düyüününə oturublar. İrandan soruşmaq lazımdır ki, bu düyünün ortasında Türkiye Silahlı qüvvələrinin mövcudluğuna razınızmı? Eyni suali ruslara da vermək olar. Lakin Rusiya türklərin maraqlarını nəməsə öz mənafelerini satmağı hazırlı".

Levon Şirinyanın sərsəmlemələrinə təccübəlnəmək lazımdır. Ermənilərin bu “ağılı başbiləni” cəmi 3 ay bundan önce Ermənistanın Yevlax və Sabiarabadı ələ keçirməli olduğunu deyirdi.

"Azərbaycan prezidenti bütün dünyaya Ermənistəni elə keçirməkdən danışır, lakin onu BMT Təhlükəsizlik Şurasında məsuliyyətə cəlb edən yoxdur" - bu sözlər isə Ermənistənin keçmiş müdafiə naziri Norat Ter-Qriqoryants-ın dilindən səslənib. Onun sözlərinə görə, Azərbaycan Ermənistənin kənarından keçən kəmərlərdən gələn neft dollarlarının köməyi ilə öz silahlarını modernləşdirir, yənə də Ermənistəni kənardan buraxaraq Qars dəməriyolunu inşa edir, Türkiye və Gürcüstanla ittifaq varadır.

"Türkiyə hücum məqsədilə Azərbaycan ordusunu öz zabitləri ilə doldurur. Türk zabitləri orada tabor komandiri, müşavir olaraq fealiyyət göstərirlər. Mən bilmək isteyirəm ABŞ hara baxır", - deyə keçmiş müdafiə naziri sözlərinə əlavə edib.

"Bəzi ölkələr Azərbaycana sərmayə qoymazdan qabaq yaxşıca fikirləşməlidirlər. Çünkü burada hərbi situasiya hökm sürür. Azərbaycana isə öz programını həyata keçirməyə imkan vermək olmaz", - kecmiş nazir bildirib.

Ter-Qriqoryantsın fikrincə, Azərbaycan öz addımlarını status-kvonun dəyişdirilməsi üzərində qurur və Naxçıvanda keçirilən Türkiyə-Azerbaycan təlimləri də məhz bu hədəfə yönəlib.

"Ermənistan üçün sülhe alternativ yoxdur. Bu aksioma ölkədə üstün təşkil etməlidir. Çünkü eks məntiq yalnız bir şəyə gətirib çıxaraçaq - Azərbaycanın oyununa gəlmək", siyasi icmalçi Sərkis Artsruni yazar. "Ermənistanın nə təslim olmağa haqqı var, nə də geniş miqyaslı müharibəyə girişməyə... Son variant ölkənin mehvinine getrib çıxaracaq. Buna nə ölkə iqtisadiyyatı, nə də demografiyası tab getirə bilər" - yazıda qeyd olunur.

olur.

Son aylar manatın məzənnəsi ilə bağlı sabitlik müşahidə olunsa da, milli val-yutamızın gec-tez ucuzlaşacağı ilə bağlı narahatlıqda səngimək bilmir. Həm cəmiyyətdə, həm də iş sektorunda manatın nə zaman dəyər itirəcəyi ilə bağlı müzakirələr gedir. İqtisadçılar bunun ən tez payız aylarında baş verəcəyini proqnozlaşdırırlar da, bu ilin sonuna qədər manatın sabit qalacağının iddia edənlər də var.

Bəs görəsən , hazırkı iqtisadi durumda manatın məzənnəsinə təhlükə yaradır? daxil və xarici amillər nələrdir?

İqtisadçı ekspert Natiq

Cəfərli bildirdi ki, manatın təhlükə yaradan iki önemli xaricə amil var: "Daxildə isə bir neçə faktoru qeyd etmək olar. Xərisi amillər FED-in uçot dərəcələrini artırmasından sonra dolların məzənnəsinin yüksəlməsidir ki, bu ilin sonuna qədər azı bir dəfə daha faiz artımı olacaq. Daha sonra Federal Rezerv Sistemi bazarlara dollar axınıını, lükvidliy xeyli məhdudlaşdıracaq. Bazarda dollar qitlığı yaradacaq. Çünkü kifayət qədər böyük borc stoku var. FED cəborcları yenidən toplamağı düşünür. Bu da dolların dün yada ilin sonuna qədər bahalaşmasını gündəmə getirəcək. Bu baxımdan dolların

cək. Bu baxımdan dolların məzənnəsinin yüksəlməsi gözlənilir. Neticədə bütün ölkələrdə, o cümlədən bizi qonşu ölkələrdə, ticarət tərəfdəşlərimizda milli valyutanın zeifləməsinə səbəb olacaq. Ətraf ölkələrdə yerli valyutaların dəyərdən düşməsi istər-istəməz Azerbaycanın manatına da ciddi basqı yaradacaq"

İqtisadçının sözlərinə görə, ikinci xarici amil neft qiymətləri ilə bağlıdır: "Həm Amerikada neft hasilatının artması, həm OPEK anlaşmasının uğursuz olması, həm də dolların bahalaşması ilə əlaqədar neftin qiymətində ciddi enmələrin olma ehtimalı var. Hətta neftin 40 dollardan aşağı düşməsi ehtimalı gedikcə daha çox artır. Neft qiyməti

mətlərinin düşməsi Azərbaycanın valyuta gəlirlərinə mənfi təsir göstərəcək. Öləkə ya daxil olan valyutanın azalmasına səbəb olacaq ki, bu da manata basqları artırır. Daxili amillər isə həm xaric borcların getdikcə artması, həm Beynəlxalq Bankla bağlı prosesin hələ hansı yönələr həll olunacağıının qeyri-müəyyən olması və nəticə etibarilə xarici kreditorlara olan borcun dövlətin üzərində qalması ölkənin borc yükünü artırmasına səbəb olacaq. Təsadüfü deyil ki, bu Azərbaycan bütçesinin 12 faizə yaxını xarici borcun qaytarılması na yönəlib. Gələn il bu bütçə xərcləmələri arasında daha da arta bilər. Bu amil də manata təsir göstərəcək".

İqtisadçı manatın eleyhi-
nə işləyən amillerdən biri kim
milli valyutanın məzənnesi-
nin sərbəst devil. Mərkəzzə

Manata en böyük tehlükə

İqtisadçı ekspertə görə, kəskin devalvasiya gözlənilməsə də, psixoloji amillər milli valyutamıza ciddi təhdid olaraq qalır...

Bankın nazareti altında ol-

Bankın nəzarəti altında olmasına göstərdi: "Həftədə iki dəfə hərrac keçirməklə, hərəcadəki oyuncuların sayını müəyyən etməklə AMB məzənnəyə nəzarət edir. Hərəcadə cəmi bir oyuncu vallyuta satırsa, bu üzən məzənnə ola bilməz. Üzən məzənnə nəzarət altındadır. Bu da ona getirib çıxardı ki, ölkədə sərbəst pul kütləsinin hecmi kəskin şəkildə azaldı. Öz növbəsində bu, iqtisadi aktivliyə mənfi təsir etdi. Son iki ay yarımda manatın məzənnəsinin 1.70 ətrafında sabitləşməsi pozitiv bir hal olsa da, iqtisadi aktivliyin azalması ümumi makroiqtisadi göstəricilərə mənfi təsir göstərdi".

İqtisadçının fikrincə, hökumət qeyri-neft sektoruna aid ixracatı genişləndirmək üçün manatın məzənnəsinin zəifləməsində maraqlı olduğunu da vurğuladı: "Digər bir məsələ isə ondan ibarətdir ki, Azərbaycan hökuməti bütün rəsmi bəyanat və çıxışlarında xarici ticarət dövriyyəsinin artırılmasını, ölkənin qeyri-neft sektorunda ixracatının artırılmasını vacibliyini vurğulayır. Əgər məqsəd ixracatın artır-

cək. Başqa bir amil isə odur ki, Azərbaycanda xərcləmələrin artlığı ənənəvi bir dövr var. Bu da ilin 3-cü rübüün sonu, 4-cü rübün əvvəlləridir. Həmin dövrə Azərbaycan büdcəsində daha çox xərcləmələr heyata keçirilir. Məsələ, öten ilin son rübüндə büdcənin 40 faizi xərcləndi. Bu o deməkdir ki, ilin sonuna doğru daha çox manat kütləsinin büdcə xərcləmələri vasitəsilə dövriyyəyə daxil olması gözlenilir. Bu da manatın məzənnəsinə təsir edən amilə çevriləcək. Bütün bu daxili və xarici amilləri cəmləsək, belə bir nəticəyə gəlmək olar ki, kəskin devalvasiyanın olması gözlənilmir. Ancaq yumşaq şəkildə hərraclar vasitəsilə dolların məzənnəsini nəzarət altında qaldırmaq yolu ilə Mərkəzi bank payız aylarında manatın yenidən ucuzlaşmasına start verə bilər. Manatın aşağı həddi artıq bellidir, Mərkəzi Bank dolları 1.70-dən aşağı düşməyə qoymur. Yuxarı həddi də biz bu ilin yanvar ayında gördük, məzənnə 1.92 oldu. Manat payız aylarında həmin yuxarı həddə doğru ucuzlaşsa bilər"

dan biri neftin qısamüddəti dövrde ucuzlaşmasından qaynaqlana bilər. Mayın 25-də OPEK-in neft hasilatının tənzimlənməsi ilə bağlı qərar qəbul etməsinə baxmayaraq, bundan sonrakı dövrə qiymətlər davamlı olaraq ucuzlaşır. Son 20 gündə neftin qiyməti 46-47 dollara qədər, təxminən 12 faizə qədər ucuzlaşır. Belə bir şəraitdə proses bu istiqamətdə davam edərsə, ABŞ-in neft hasilatındaki artım trendi bundan sonrakı dövrə də baş verərsə, neftin qiymətinin 40 dollara qədər ucuzlaşması, bəzi hallarda 40 dollarдан da aşağı düşməsi ehtimalları var. Bu, baş verərsə qısamüddəti dövrde valyuta bazarlarında kəskin bahalaşma müşahidə oluna bilər. Çünkü bu il bazar iştirakçıları daha çox neftin qiymətinin fokuslanıblar. Ola bilər ki, müəyyən alışlar baş versin. Nəticədə manat öz dəyərini itirsin. Lakin bu faktor qısamüddəti olacaq. Qeyd etdiyimiz proses 2018-ci ilə adlayarsa, o zaman hökumətin fiskal və monetar siyasetinin daha da sərtleşməsi xətti ortaya çıxır.

Əgər məqsəd ixracatın artırılmasıdırsa, o zaman ucuz manat buna dəstək verən amillerdən birinə çevriləcək. Dünya praktikası da, iqtisadi qanunlar da sübut edir ki, milli valyuta nə qədər çox ucuzlaşırsa, ixrac potensialını bir o qədər artırır. Hökumət bu yolla gedərsə, bu da manatın məzənnəsinin zəifləməsi və qeyri-neft sektoru ixracatının artmasında mühüm rol oynayır. Nədədə doğru ucuzaşa biler.

Iqtisadçı ekspert Reşad Həsənov da "Yeni Müsavat" a açıqlamasında qeyd etdi ki, manatın məzənnəsi üçün təhlükə yaradan əsas amillər məhz psixoloji amillərdir: "İndiki halda valyuta bazarlarının dövründən kənarda saxlanılmasını nəzərə alsaq, manatın məzənnəsi üçün psixoloji faktorları əsas amil sərtləşməsi xəlli ortaya çıxır. Neft Fondundan transferlərin daha da azalması riskləri yarana biler. Belə olduğu təqdirdə təbii ki, valyuta bazarları, əsas valyuta qaynağı sayılan Neft Fondundan konvertasiyalarından müəyyən qədər daha az faydalana biləcək. Bu da 2018-ci ildə manatın orta və uzunmüddətli dövr üçün ucuzlaşması risklərini artırır".

Nərgiz LİFTİYEVA

"Son 10 gündə ədliyyə naziri Fikrət Məmmədova və Ali Məhkəmənin sədri Ramiz Rzayevə 21 teleqram vurmaşam. Xahiş etmişəm ki, moni qəbul edib dinləsinlər. Mənim əmlakımı Eldar Mahmudovun dəstəsi, onun işçisi Cavid Quluzadə ələ keçirib. 2 ildir ki, "MTN işi" davam edir. Ötən müddət ərzində 2 məhkəməni udmuşam. Nərimanov Rayon Məhkəməsi qanunsuz olaraq əlimdən alınan əmlaklarının özümə qaytarılması haqda hökm çıxarıb. Apelyasiya Məhkəməsi isə həmin hökmü qüvvədə saxlayıb. Bundan sonra iş Ali Məhkəməyə getdi və hazırda oradadır". İş adəmi Maqsud Mahmudov belə deyir.

M.Mahmudov deyir ki, 2016-ci ilin əvvəlində o, ləğv olunmuş Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin müstəntiqi Cavid Quluzadə və Azad İsləməylova qarşı iddia qaldırib. Nərimanov Rayon Məhkəməsinə iddia ərizəsi ilə müraciət edən iş adəmi qeyd edib ki, Bakı-Sumqayıt yolunda yerləşən "Las Vegas" restoran kompleksi və "Mercedes C 300" markalı, qara rəngli, Az 90 ZD 650 nömrə nişanlı maşını MTN əməkdaşları tərəfindən ondan zorla alınlı. Maşını müstəntiq Cavid Quluzadə əvvəlcə öz adına keçirib. İşin mahiyyəti budur ki, 2015-ci ilin əvvəlində iş adəmi Maqsud Mahmudov "Texnikabank"a müraciət edərək 1 milyon 500 min manat kredit alb və özü də bilmədən "MTN çətesi"nin diqqət mərkəzinə düşüb. İş adəmi həmin kreditin alınması üçün Bakı-Sumqayıt yolunda yerləşən "Las Vegas" restoran kompleksini girov qoyub. Kreditin alınmasından 3 ay sonra M.Mahmudov "Texnikabank"ın Müşahidə Şurasının sədri vəzifəsini icra edən Ayaz Gərayzadə və müavini, Beynəlxalq Bankın sədri Cahangir Hacıyevin bacısı oğlu Cəmin Hacıyev çağırıb. İş adəminə qarşı ağlaşımzə tələb irəli sürüüb.

Ondan reket qaydasında 2020-ci ilədək geri qaytarmalı olduğu krediti 3 günə geri ödəmək tələb olunub. 3 gün sonra isə o, MTN-in istintaq şöbəsinin müstəntiqi Cavid Quluzadə ilə birgə "Texnikabank"a Cəmin Hacıyevin hüzuruna aparılıb. İş adəmi MTN-ə aparmaqla təhdid edilib, başına oyun açılacağı deyilib. Bundan sonra iş adəmi pulu ödəmək iqtidarından olmadığını söyləyib. Onu MTN-çi müstəntiq və digərlərinin ehatəsində təhdid altında Sumqayıt şəhərində yerləşən notariuslardan birinə aparıblar. Orada "Las Vegas" restoran kompleksini özləri ilə gətirdikləri Azad İsləməylovin adına rəsmiləşdiriblər.

Cəmin Hacıyev bununla da kifayətlənməyib, iş adəminə hesabına 115 min dollar köçürüdürb. Bundan başqa, M.Məmmədovun qardaşı oğlunun adına olan "Mercedes C

"MTN işi" - sahibkarдан intihar qənəsu

İş adəmi Maqsud Mahmudov: "Mənə başqa yol qoymurlar..."

M.Mahmudov deyir ki, ötən illər ərzində məhkəmə işlahatlarının keçirilməsi sahibkarların eksəriyyəti kimi onu da sevindirir: "Prezident gecə-gündüz çalışır, işlahatların baş tutması üçün işleyir. Biz sahibkarlar da sevinirik ki, işlahatlar bizim yükümüzü azaldacaq, haqq-ədalət yerini tapacaq. Lakin Ali Məhkəmənin hakimi Mehpare Əhmədova görülen işlərə kölgə salır. İyunun 6-da iş üzrə prosesda hakim qarşı tərefin qanunsuzluqlarına göz yummağa çalışırdı".

Sahibkar F.Məmmədovla R.Rzayevə müraciətində qeyd edir ki, MTN ləğv olunandan sonra əmlaklarının onlara qaytarılacağına və ədalətin, nəhayət ki, bərpa olunacağına, inamları yaranıb: "Biz sahibkarlar nəyə görə gedib başqa ölkələrdə, başqa şəhərlərdə öz biznesimizi qurmalıyq? Biz istəyirik ki, iş quraq, 50-60 nəfərə iş yeri yaradıq, gəlir imkanları olsun. Möhtərəm prezident çıxışlarında məmurlara çağırış edir ki, iş adamlarının yolunu bağlamayın, imkan verin işləşinlər. Amma məmurlar bizi müflis etməyince, mal-mülkümü ələ keçirməyince, işimizi məhv etməyince dayanırlar. O yere çatdırıblar ki, sahibkarlar sözünü demek üçün dama çıxırlar. Özlərini yandırlar. Biz ne edək? Kimdir Mehpare Əhmədova? Niye özbaşinalıq edir? Məgar bilmir ki, onu prezident təyin edib? Ona hakim statusu, geniş səlahiyyətlər verilib ki, haqq-ədaləti bərpa etsin. Faktlar ortadadır. Mənim emlakları şəntajla, hədə-qorxu ilə əlimdən alıblar. Müflis duruma salınmışam. Mehpare Əhmədova üzləşdi-

yim qanunsuzluqlara necə göz yuma bilər? Hörmətli ədliyyə naziri ilə Ali Məhkəmə sədrinə vurduğum 21 teleqramda məhz hakimin qanunsuzluqlarını diqqətə çatdırmaq istəmişəm. Hakimin əli ilə Eldar Mahmudovun dəstəsinin əlimdən aldığı emlaklarını növbəti dəfə yağımalamaq isteyirler. Nazirlər sədrənən çox xahiş edirəm ki, məni qəbul edib dinləsinlər. Əger Eldar Mahmudovun dəstəsi bizim emlaklarımızı əlimdən alıb keflərini davam etdirəcəkdirse, MTN niyə ləğv olundu? Əmlaklarımızı əlimdən getmişdi, 2 ildir ki, istintaq orqanında, məhkəmələrde vaxtimız, günümüz, ömrümüz gedir. Əger hakim Mehpare Əhmədova qanunsuzluq edəcəkdi, bizim ömrümüzü niya əlimizden alırdılar? Səbrimiz tükənib, intihar həddinə çatmışq".

M.Mahmudov deyir ki, sahibkarlar bu gün də Eldar Mahmudovun dəstəsinin girrovluğundadır: "Əmlaklarımızı alıblar, qaytarımlar, özümüz də bunların hüzurlarına məhkəmələre gedib-gəlməkdən yorulmuşuq. Bir tərəfdən də Mehpare Əhmədova kimi həkimlərin qismində özlərinə həvadalar təpirlər. Fikrət müəllimdən, Ramiz müəllimdən çox xahiş edirəm, məni qəbul etsinler. Mən dama çıxıb oradan sözümü demek istərim. Bir neçə gün sonra yenidən proses olacaq. Hakim qeyri-qanuni qərar versə, intihar edəcəyəm. Bəyan edirəm ki, baş verənlərə görə bütün məsuliyyət hakim Mehpare Əhmədovanın üzərindədir. Mənə başqa yol qoymurlar".

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV

Eldar Mahmudovun 22 milyon istədiyi iş adəmi kimdir?

Sabiq MTN zabitindən şok açıqlama

"MTN çətesi"nin qanunsuz əmləlli barədə daha bir epizod üzə çıxıb. Bu dəfə MTN özbaşinalıqları barədə ləğv edilmiş nazirliyin sabiq əməkdaşı danışb. Musavat.com xəbər verir ki, Emin Abbasov Xəzər rayon icra başçısının birinci müavini olmuş Ələkbər Heydərov və Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinin Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestri Xidmətinin Xəzər rayon şöbəsinin reis müavini olmuş Rauf Sultanovdan hədə-qorxu yolu ilə külli miqdarda pul alımması epizodu üzrə ifadə verib.

Bəs iş üzrə şahid qismində dindirilən Emin Abbasov kimdir? O, 1992-ci ildən 2010-cu ilin aprel ayınadək ləğv edilmiş MTN-in Hərbi Əks-kəfiyyat Baş İdarəsində müxtəlif vəzifələrde işləyib. Sonuncu vəzifəsi Hərbi Əks-kəfiyyat Baş İdarəsində Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunların və Ədliyyə Nazirliyinin hərbi qurumları üzrə şöbənin reisi olub. Həmin vaxt baş idarənin reisi 2005-ci ildə general-major Nizami Şirinov olub.

Sabiq MTN zabiti E.Abbasov ifadəsində göstərib ki, 2007-ci ildə Nizami Şirinov öz xidmeti otağında Vüqar Ağayevi iş adəmi kimi ona təqdim edib və həmin şəxsə münasibət qurmayı, dostluq etməyini tapşırıb. "Vüqar Ağayevin tikinti şirkətləri və torpaq sahələri var idi. Onun iş adəmi və bacarıqlı sahibkar olduğunu gördüm. Bir gün təklif etdim ki, qardaşım Elxanla bir yerde iş qurunular. Qardaşım Şüvəlan qəsəbəsində fiziki şəxs kimi xirdabunuzlu heyvandarlıqla məşğul olurdu. Qala qəsəbəsində 5 hektar torpaq sahəsi var idi. Həmin torpaq sahəsini qardaşım 49 ilə Abşeron rayon İcra Həkimiyətinin tabeliyindəki Zirə Südçülük Sovxoziundan icarəyə götürmüdü. Qardaşımıla məsləhətləşib ərazidə fərdi evlər tikməyi planlaşdırıldı. Bu işdə Vüqar da bize dəstək verdi. Sonra Vüqar torpaq sahəsinə baxış keçirən zaman həmin yerdə hündürmərəbli bina tikməyin mümkün olduğunu söyledi. İşe başlamaq üçün 200 min dollar verəcəyini də dedi. Bir neçə gün sonra o, qardaşım Elxana 100 min dollar verdi", - deyə Emin Abbasov ifadəsində bildirib.

İşlərin yaxşı getdiyi vaxtda reisi Nizami Şirinovun onu yana çağırıldığını deyən E.Abbasov gözələndiyi vəziyyətlə qarşılaşır: "Təxminən 1 ay sonra Nizami Şirinov məni çağıraraq Vüqarın verdiyi pulun onun olduğunu dedi. İşin içində özünün olacağını bildirdi. Təxminən 10-15 gündən sonra Vüqar yenidən qardaşımı 100 min dollar verdi. 2009-cu ilin aprel-may aylarında Bakı Əyləncə Mərkəzində Vüqarla görüşdü. Dedi ki, özüne məxsus Nobel prospektində "Ağ şəhər" adlanan əraziyə torpaq sahəsini pula ehtiyyac olduğunu satın almışdır. Amma nazir Eldar Mahmudov və Nizami Şirinov buna imkan vermır. Vüqar torpaq sahəsinin Eldar Mahmudova verilecəyi, lakin ona heç bir məbləğdə pul ödəmək niyyətində olmadıqları bildirdi. Vüqarla axırıncı görüşüm MTN-nin Nərimanov rayon idarəsinin yanında, 2009-cu ilin avqust ayında oldu. Vüqar dedi ki, onlara külli miqdarda borcunun olduğunu deyərək əmlaklarını özlərinə götürmək isteyirlər".

Sabiq MTN zabiti bildirib ki, Eldar Mahmudovla Nizami Şirinov iş adəmi Vüqarın əmlakını tələb edərkən qardaşı Elxanın adına olan 5 hektar torpaq sahəsini tələb ediblər: "Vüqar sonuncu görüşdə qardaşının olan torpağı onlara verməməyi tapşırıb. 2009-cu ilin sentyabr ayının ortalarında Nizami Şirinov məni otağına çağırıb qışqara-qışqara Vüqar Ağayevin qədəğinə dedi. Onun arvadını, bütün neslini həbs etdirəcəyini dedi. Nizami Şirinov Vüqarın onunla naziri üzərə qoşduğunu, Vüqarın nazirə 22 milyon manat borcunu olduğunu söylədi. Vüqar Ağayevin 20 hektar torpağının sənədini, həmçinin qardaşımı verdi".

E.Abbasov Nizami Şirinovun hədələrindən sonra qardaşının torpaq sahəsini və iş görmək üçün Vüqar Ağayevin verdiyi 200 min ona qaytardığını bildirib: "Lakin Nizami Şirinov yənə el çekmədi. Polkovnik-leytenant Elman Tahirov vəsitişlə qardaşımı məxsus 20 hektar torpaq sahəsinin sənədlerini gətirməyi, eks halda həbs olunacağıni bildirdi. Məcbur olub 19 noyabr 2009-cu il tarixdə Nizami Şirinovun dedi Eldar Mahmudovun qohumu olan İmanova Billurə Məmməd qızının adına Vüqarla şərifik olduğu 5 hektar torpaq sahəsi ilə bağlı baş etibarnamə verdik. Bundan bir müddət sonra Nizami Şirinov yənə təhdid etməyə başladı. Əlavə 50 min istədi. İdare reisi işləyən polkovnik-leytenant Elman Tahirov vəsitişlə 2009-cu ilin noyabr ayının axırlarında 50 min Nizami Şirinova verdim. Torpaq sahəsi də Elman Tahirovun iştirakı ilə nazirin qohumu olan qadının adına etabranmə əsasında qardaşım tərəfindən verildi".

Eldar Mahmudov işdən çıxışlıqlıdan sonra pulunun bir hissəsini geri aldığını deyən Emin Abbasov MTN-dəki digər özbaşinalıqlar barədə də danışb.

□ İlkin MURADOV

Düşmənlə salamlaşmaq məsələsi

Samir SARI

4-5 il öncəydi, bir qrup azərbaycanlı jurnalist Kiyevdə beynəlxalq konfransda iştirak edirdik, "Prezident" otelinin foyesiindəki üzəbzə divanlarda oturmuşduq, qarşidakı divanda erməni jurnalistlər oturub, qart-qurt edə-edə danişirdilər.

Onlar da təbii ki, bizim azərbaycanlı olduğumuzu biliyorlar, arada bize baxırdılar, güman ki, üstümüzdə balta olub-olmadığını dəqiqləşdirmək isteyirdilər. Biz də onlara baxırdıq və gözləyirdik ki, salam versinlər, biz də deyək, utanmırınız, Qarabağı işğal etmisiniz, dədə-baba yurdumuza yandırımızız, hələ gəlib vicdanlı zərərçəklərə salam da verirsiniz.

Tərs kimi, yaramaz həmkarlarımız bize ilk gündən sonra qədər salam vermedilər ki, biz də sözü açıb onları pisikdirək. Əldə-ovucda balta da yox.

Ancaq həmkarlarımızdan biri bizim kimi acılı zərərçəkən, ultra-patriot, infra-millətçi olmadığını göstərdi, köhnədən tənmişləri varmış deyə, gedib erməni jurnalistlərə mehriban-casına görüşdü, şən-şən səhbətlər etdi, zarafatlaşdı. Heç ermənilər də ona demədi ki, utanmırısan, Sumqayıt haqq-hesabından sonra gəlib bize salam verirsin.

Əslində biz gözləyirdik ki, bizim jurnalist erməniləri tənbəh edəcək, üzlərinə itin sözünü deyəcək, amma demədi. Güman ki, o, Qarabağı bu ermənilərin işğal etmədiyini biliydi və cani hərbçilərin suçuńu yetim-yesir jurnalistlərin belinə şəlləmek istəmirdi, necə deyərlər, qoyunu qoyun ayağından asındı, keçini keçi ayağından.

Hərçənd biz üzəbzə divanlarda oturduğumuz zaman söz açılsayı, medəni bir müstəvиде polemikaya girseydik, həmin o yəziq erməni jurnalistlər üstümüzdə balta olmadığını yəqinləşdirərk, Qarabağın işğal edilməsinin zəruriliyini bize sübut etməye çalışacaqdılar. Bununla da onlar öz yaramaz, eclaf, qanicən hərbçi soydaşlarının cinayətinə haqq qazandıracaq, özleri də o cinayətin şərkinə çevriləcəklər.

Di gəl, yaramazlar bize salam vermedilər, polemikaya girmək istəmədilər. Bəlkə də sərf səhbətin açılmasına, uzaq Kiyevdə "Qarabağ razborkası" aparmaq üçün polemika başlanmasına vəsihə olacaq salamı erməni jurnalistlərə biz verməliydik. Amma qorxduq ki, onlar salamımızı almazlar, üstəlik, bize deyərlər: "Utanmırınız, Qarabağa müstəqillik vermirsiniz, amma gəlib bize salam verirsiniz".

Bəs nədən ermənillərlə salamlış-görüşən, mehriban-casına səhbət edən, hətta zarafatlaşan həmkarımız böylə prinsipiallıq göstərmədi?

Nə bilmək olar? Görünür, oxumuş adamlar demişkən, məsələ hansı prinsiplərin prioritet olmasındaydı.

Bununla belə, biz həmkarımızı ermənilərlə isti münasibətinə görə qınamadıq, heç bu hadisəyə hər hansı bir önem də vermədi. Bəlkə bunun özü de prinsipsizlik idi, biz prinsipial olsaydıq, sonradan bize yaxınlaşdır salam verən həmkarımıza deyərdik ki, utanmırısan, gedib düşmən ermənilərlə deyib-gülürsən, sonra da gəlib vicdanlı və patriot azərbaycanlı jurnalistlərə salam verirsin.

Etiraf edirəm ki, 7 il önce Amerikada olanda (axırıncı dəfə) bir məclisde mənə "burda sizin bir yerliniz var" deyə 19-20 yaşılı bir erməni qızını təqdim etdilər, qız gəlib qorxa-qorxa salam verdi, amma mən onun salamını "utanmırısan" deyərək almaqdan imtina etmədim. Çünkü Qarabağ münaqışesi başlayanda bu qızın ən çoxu 1 yaşı olardı. Ona görə də yekə-yekə saqqalı kişilər, herbi canlərin cinayətlərinə görə onu suçlu tutmaq ədalətli hərəkət olmazdı. Hərçənd o axçıya nəslimin 47 evini onun əmi-dayılarının yandırduğunu deyə, necə prinsipial düşmən olduğumu sərgileyə bilərdim.

Uzun sözün keşəsi, bu salam-əleyk məsələsini çox da şırtitmək olmaz. Xüsüsilə də jurnalistlər. O qədər adamı "cümə xəyanətlərə bais" elan edib, sonra da müsahibə, açıqlama almaq üçün salam verməli olmuşuq ki.

Xüsüsilə də torpağımızı işğal etmiş, 1 milyon soydaşımızı didərgin salmış, 30 mindən artıq həmvətənimizi öldürmüş hərbi canilərin üstünə toz qondurmayan jurnalistlərə öpüşüb-görüşəndən sonra gəlib barəndə artıq-əskik materiallar vermiş bir teleşirkətin, qəzetin operatoruyla, reportyoryula salam intriqası aparmağın prinsipiallığı heç dəxli yoxdur.

Ortada ovxarlı balta səhbəti olmayıbsa, salamlaşmaq olar. Necə deyərlər, bələ hallarda reportyori reportyori ayağından asmaq lazımdır, redaktoru isə redaktor ayağından.

Milli Məclisin regional məsələlər komitəsinin sədri, YAP-in Siyasi Şurasının və idarə Heyətinin üzvü Arif Rəhimzadənin son müsahibəsində səsləndirdiyi bəzi fikirlər müzakirələrə səbəb olub. Deputat Azərbaycan xalqının dünyaya çıxışı üçün rus dilini ingilis dilindən daha vacib hesab edir.

dili anlayanların sayı əslinde rus dilini bilən, başa düşənlərdən az deyil. Təbii ki, dünyada hazırda formalaşan əsas ünsiyyət dili ingilisdir. Amma rus dilinin əhəsi dairəsi getdikcə daralır. Xalqların oyanma prosesi ariyalı daha da məhdudlaşdıracaq. Amma Rusiyada vətəndaşlarımız yaşayırlar. Kim isteyirse rus və ingilis dilindən daha vacib hesab edir.

sursular ingilis dilinde olan ressurslarla müqayisəyəgəlməz dərəcədə azdır. İngilis dili dünyada 410 milyon insanın ana dili hesab olunur. İngilis dilində danışanların sayı isə 1,3 - 1,4 milyard təşkil edir. Rusların statistikasına görə, rus dili 130 milyon insanın ana dilidir. Rusların statistikasına görə, dünyada 270 milyon insan rus edir. AXC qurucularının bir hissəsinin Rusiyada təhsil alması təbii qəbul olunmalıdır. Çünkü Azərbaycan müstəqilliyini əldə edənədək çar Rusiyasının bir parçası idi. Amma dikkət yetirdikdə, heç də o qurucuların böyük əksəriyyətinin Rusiyada təhsil almadiğının şahidi olarıq. O ki, qaldı Rusiyanın AXC-nin qurulmasında

Arif Rəhimzadənin "dünyaya rus dili ilə qıxaq" açıqlaması aranı qatdı

Sabir Rüstəmxanlı: "Türk dilində danışanların, bu dili anlayanların sayı əslinde rus dilini bilən, başa düşənlərdən az deyil"

Elçin Mirzəbəyli: "Nəyə görə biz dünyaya 5-ci sırada dayanan dil vasitəsi ilə çıxmaliyiq?"

İndiye qədər rus dili ilə Avropana və dünyaya çıxdığımızı deyən A.Rəhimzadə bu dili kənara atıb, ingilis və digər xarici dillərə üstünlük verilməsinin əleyhinə olduğunu bildirib. YAP funksioneri fikirlərini bunulla əsaslandırib ki, Azərbaycan xalqı rus dilini ingilis və digər xarici dillərə nisbəten daha yaxşı bilir. Bundan sonra ingilis dilini öyrənmək üçün uzun zaman tələb olunduğu vurğulayan Rəhimzadə bu müddət ərzində rus dili ilə çıxışın vacibliyini dolayı ilə qeyd edib. Deputatın ciddi qalmaqla səbəb olan digər fikirləri də var. O, Azərbaycan xalqının və dövlətinin formalaşmasında Rusiyanın böyük rolunun olduğunu dili getirərək, Şərqi demokratik və müstəqil olan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin qurulmasında şimal qonşumuzun böyük təsirinin olduğunu iddia edib. Hətta A.Rəhimzadə üç ay öncə türk olmadığımızla bağlı dediklərindən sonra məhşər ayağına çəkildiyi bu mövzuya yenidən qayıdarəq, bir daha bəyan edib ki, bir zamanlar özümüzü müselman, sonra isə türk adlandırırdıq, ancaq biz Azərbaycan xalqıqı.

Onun söylədikləri birmənli qarşılanmayıb. Əksəriyyət onun fikirlərinin əleyhinə çıxış edir.

VHP sədri, xalq şairi Sabir Rüstəmxanlı hesab edir ki, hər bir xalq dünyaya öz dili ilə çıxmaga çalışmalıdır: "Arif Rəhimzadənin fikirlərinə münasibet bildirmək istəmərim. Çünkü ona bir insan olaraq hörmətim var. Öz şəxsi mövqeyi var. Sona qədər de mövqeyinde dəyərənən şəxsdir, yəni mövqeyindən geri çəkilmir. O da bu cür düşünür. Açığı, düşünmürəm ki, Arif Rəhimzadə kiminə sifarişi ilə bu sözləri deyir. Hər kəsin öz fikirlərini ifadə etmək hüququ var. Amma düşüncəmə görə, dünyaya çıxmak üçün rus və ingilis dillərindən kömək ummaqdansa, dünyaya öz dilimizlə çıxmış yollarını düşünməliyik. Dilimizin imkanları genişlənməlidir. Türk dilində danışanların, bu

dilində danışmağı bacarıır. Yenidən rusların öz statistikasına əsasən, onların dili populyarlığını görə dünyada beşinci yerde dayanır. Sıralama isə belədir: İngilis, alman, fransız, ispan və nəhayət rus dili... Bu baxımdan, Arif Rəhimzadənin rus dilinin dünyaya çıxmak üçün daha sərfəli olduğunu bərədə arqumentinin nəyə əsaslandığını müəyyənləşdirməyə çətinlik çəkirəm. Nəyə görə biz dünyaya 1-ci, 2-ci, 3-cü və 4-cü dillər vasitəsilə deyil, 5-ci sırada dayanan dil vasitəsi ilə çıxmaliyiq? Müasir Rusiya və müasir ruslar Pyotr Avropadan mənimsədiyi islahatların bəhrəsidir. Ruslar hazırda sahib olduları hər şeyi Avropadan götürərək özünükləşdiriblər, amma yənə də avropalı ola bilməyiblər. Müasir rus mədəniyyəti müəyyən folklor elementləri və Şərqi mədəniyyətin təsiri istisna olunmaqla Avropa mədəniyyətinin tehrif olunmuş formasıdır. İndi biz nədən Avropa mədəniyyəti və areali ilə birbaşa deyil, onun təhrif olunmuş forması vasitəsilə ünsiyyətdə olmalıdır? Arif Rəhimzadə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti qurucularının da Rusiyada təhsil aldığı, Cümhuriyyətin Rusyanın sayəsinde meydana çıxdığını iddia edir... Cümhuriyyətimizin 100 illiyinə hazırlaşdığımız dövrəde belə fikirləri təhlükəli hesab

oynadığı rola, bu bərədə düşünmək bələ təccüb doğurur. Hansı imperiya vaxtılı ilhaq etdiyi ərazisinin bir parçasında müstəqil dövlətin qurulmasını isteyər ki? 1920-ci ilə baş verən rus-bolşevik işğalı səbūta yetirdi ki, istəmiriş".

E.Mirzəbəyli A.Rəhimzadənin dediklərinin mənsub olduğu partiyaya zidd olduğunu düşünür: "Arif Rəhimzadənin kiminə mesajını çatdırıldığı bərədə heç nə dəye bilmərem. Amma onun səsləndirdiyi fikirlərin bütövlükde mənsub olduğu partiyanın ideoloji prinsiplərinə, istiqlalçılığı, milli məfkurəmizə zidd olduğunu deye bilərem. Qısa bir zaman kəsiyindən sonra gənclərimizin bu ölkədə SSRİ-dən qalma bütün mənələri yenəcəklərinə şübhə etmirməm. Rusiya Azərbaycanın çıxbı gedib, amma nədənse bəzi adamlar Rusiyadan çıxmış istəmirlər. Belə anlaşılmasıñ ki, mən Rusiyaya qarşı aqressiv kökləmisi, ruslara neqativ münasibət besleyirəm. Əsla yox. Amma heç bir xalqın, millətin bəzən üstün olduğunu da düşünmürəm. Bütün rus ədəbiyatının üst-üstə yüksən Nizamiyin kölgəsində itib batar. Bir az da özümüzü sevsek, daha yaxşı olar. Heç bir xalq bəzən üstün deyil".

□ Cavanşir Abbaslı

"Baxış bucağı"

•• tən həftə Azərbaycan-Ermənistan qoşunlarının təmas xəttində hərəket yenidən artdı. Düşmənin işgal altındakı silahlı bölmələrinin təxribatlarının qarşısını alarkən şəhid verdik. Amma qəhrəman ordumuz işgalçıya sarsıcı zərbə vurdu ve Ermənistan rəhbərliyi gözələdiyi situasiya ilə üzləşdi. Bəs, işgalçi ölkəye bu gərginliyi yaratmaq nəyə lazımlı idi. Son durumu şərh etmək üçün hərbi ekspert, etiyatlı olan polkovnik-leytenant Üzeyir Cəfərovə müraciət etdi.

- Üzeyir bay, son günlər təmas xəttində nə baş verir? Sizə, düşmənin təxribatlar törətməkdə, gərginliyi artırmaq məqsədi nadir?

- Bu hadisələr hər birimizi çox narahat edir. Xüsusən də birdən-birə öz xətdən gələn xəbərlər arasında itkilerimizin olması və bunun müqabilində ordumuzun da düşmənə sarsıcı zərbələr vurması vəziyyətin çox gərgin olmasından xəbər verir. Bədnam qonşularımız yenə təxribatlara əl atır, təkcə adı silahlardan deyil, ağır artilleriyanan, minaatanlarından da istifadə etməklə öz xətdə yerləşən mövqelərimizi deyil, mülki əhalimizin məskunlaşdırılan ərazilərə də xətə toxundurmağa çalışır. Təbii ki, Silahlı Qüvvələrimiz də düşmənə layiqli cavab verir. Bəs baxanda, atəşkəs haqda Bişkek razılaşmasından sonra qoşunların təmas xəttində belə də yüzlərlə, minlərlə belə hadisə olub. Amma bu dəfə bir qədər fərqli mənzərə ilə üzləşmişik. 2016-ci ilin məlumat aprel hadisələrindən sonra düşünmək olardı ki, ağır zərbələrə və itkilərə məruz qalan, nəzarətindəki bir sıra strateji yüksəklikləri və mövqeleri itirən ermənilər vəziyyətdən düzgün nəticə çıxarıcaq və bu dəfə belə bir halın tekrar olunacağı təqdirdə bundan da daha ağır durumla üzləşəcəklərinin fərqində olacaqlar. Lakin görünən budur ki, düşmən hər gün bütün cəbhə boyu vəziyyəti bir az da gərginləşdirir və hansı çətin durumla üzləşəcəyinin tam fərqində deyil.

- Düşmən Azərbaycan ordusunun gücünə bələddir və mağlub olacağını bilməmiş deyil. Elə isə ermənilər nədən birdən-birə belə fəallış?

- 1yundan 19-da ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrleri regiona səfərlərinin yekunu kimi Azərbaycana gəlirlər və növbəti mənasız, münəqşənin həlli üçün heç bir praktik əhəmiyyəti olmayan danışqların yekunu kimi hansısa bayanat verəcəklər. Onlara həm danışmaq üçün, həm də yekun sənədlərinə qeyd etmək üçün mövzu lazımlı olduğundan, cəbhədə baş verənlər, bir qədər qəriba səslənə də, məncə, daha əlverişli və göydəndüşmə bir fürsətdir. İlərlə mətbuatın yazdığı və bizlərin də qeyd etdikləri narahatçılığı və narazılıqları ölkə rəsmiləri də açıq şəkildə dilə getirirlər. Bir neçə gün bundan önce isə, şəxəsnəmən indiyə kimi görmediyim və eşitmədiyim bir hadisə də baş verdi. Azərbaycan XİN-i çox sərt şəkildə ATƏT-in Minsk Qrupuna müraciət edərək onları, nəhayət ki, Qarabağ məsələsində ortaya konkret bir nəticə qoymağa səslədi. Bundan əvvəller daha çox diplomatik ifadələr və fikirlər ilə öz mövqeyini ifadə edən ölkəmizin xarici siyaset idarəsi artıq bu bigane və saymaziana, bəzən isə Azərbaycanın haqlı möqeyinin ziddi-

qamətində Ermənsitana məxsus "Osa" zenit-raket kompleksi əsgərlərimiz tərəfindən məhv edildikdən sonra həmsədrler əndrabadi bir bəyanat verdilər və həmin bəyanatda düşmənin təxribatına qiymət vermək əvəzində, Azərbaycanı günahlandırmağa çalışıdalar. Bu şəxslər nədənə özlərinə belə bir sual ver-

sən mən belə hiss edir və düşüñürəm ki, Qarabağla bağlı status-kvo zamanlarda dəyişməlidir və inşallah bu məsələni bizim əsgər və zabitlərimiz həll edəcəklər.

- *Har dəfa cəbhə zonasında və təmas xəttində gərginlik həmsədrlərin regiona səfərindən sonra xüsusişlə müşahidə olunur. Səhəv etmirəməs,*

separatçılar cəbhədə ele bir tozanaq qopardılar ki, həmsədr Bakıya gələndə məhz cəbhədəki son olaylar müzakirə olunsun və bunların may ayında etdikləri qəlet yaddan çıxın. Bu gün cəbhədə baş verən məlumat hadisələr də məhz onların fitnə-fəsadları ucbatınan və baş verir. Mən dəfələrlə

- Üzeyir bay, təmas xəttindəki son gərginlikdən öncə erməni mətbuatında Naxçıvanı hədəfə alan materiallar dərc olunmuşdu. İşgalçi artıq Naxçıvan torpağına iddiasını növbəti dəfa ortaya qoyur və bununla Qarabağ məsələsinin "keçmişdə" qaldığı nümayiş etdirməyə çalışır. Necə bilirsiniz, bu, təsadüfi

"Ermənilər gözəl bilirlər ki, Naxçıvan məsəlesi Qarabağ məsəlesində ciddi sekilde fərqlənir"

Üzeyir Cəfərov: "Qarabağla bağlı status-kvo yaxın zamanlarda dəyişməlidir və inşallah, bunu əsgər və zabitlərimiz edəcək"

"Milli Təhlükəsizlik Konsepsiyamıza və Hərbi Doktrinaya bəzi əlavələr və dəyişikliklər edilməlidir"

ne hərəkətlərindən hiddətlənərək Minsk Qrupunun ünvanına çox ciddi ittihamlar səsləndirdilər. Fikrimə, bunu çıxan etmək lazımdır. 25 ilə yaxın bir müddətde işgalçıya beynəlxalq hüquq və normaları anlada bilməyən, ona yerini göstərməyə gücü çatmayan bir qurum çıxan Azərbaycan xalqından üzr istəyib, özünün gücsüzlüyü haqqında bəyanat verib çıxıb getməli idi. Bunlar isə işgalçi Ermənistənən nazi ilə oynayırlar, ona "gözün üstə qaşın var" belə deməyə cəsaretləri çatır. Əlbəttə ki, bunu görən və öz birbaşa havadalarına arxayın olan ciyəyətkar Serj Sərkisyan və komandası da cəbhədə istənilən anda vəziyyəti gərginləşdirir və belə narahat doğuran menzərənin şahidi olur. Bu vicedən və reallıq hissini itirən adam üçün fərqli etmir ki, ölen kimdir: erməni, ya azərbaycanlı. Buna öz hakimiyətdəki ömrünü uzatmaq lazımdır və aprelin 2-də Ermənistən parlamentinə keçirdiyi formal xarakterli seçkilər də bir daha sübut etdi ki, həkimiyətə Qarabağ hadisələri üzərində gələn bu cinayətkar dəstə üçün heç bir müqəddəs bir şey yoxdur.

- *Diqqət etdinizsə, işgalçi bu dəfa fərqli davranışlı, itkiləri ni operativ şəkildə açıqladı, özünü "yazılıq, çarəsiz" vəziyyətdə göstərməyə üstünlük verdi. İrəvanın bu fərqli tak-tikasının səbəbi na ola bilər, düşmən özüna dəstək axtarır, yoxsa başqa niyyəti var?*

- Bir az əvvəl qeyd etdim ki, Ermənistən bu dəfa öz ağılsızlığı ucbatında verdiyi növbəti itkiləri haqqında dərhal məlumat vermesinin məqsədi də çox sadədir. Onlar həmən Minsk Qrupunun Bakıya səfəri öncəsi də bir fon yaratmağa çalışırlar ki, guya baş verənlərdə birbaşa Azərbaycan tərəfi günahkardır. Xatırlayırsınızsa, mayın 15-də cəbhənin Xocavənd-Füzuli isti-

mirlər və nədən belə etdikləri də tam aydın, Ermənistənə məxsus "Osa" ZRK-nin və hərbi qulluqçularının Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq hüquqla tanınan ərazilərində nə işi var ki, onlar məhv edilirlər? Əlbəttə ki, mən burada bir sərəhəssə məqamları yazmaq istəmirəm ki, buna başqa don geyindirməsinler. Amma burada aqıq-aydın şəkildə məhz həmin din amilinin olması şəxşən mənim üçün daniılmazdır və bunu təzib edəcək bir arqument də ola bilməz. Etdiklərinə qarşı heç bir diplomatik cəza və ya təpki görməyen erməni tərəfi öz çirkin əməllərini davamlı şəkildə həyata keçirir, cəbhədə qanlı toqquşmaların baş vermesi üçün öz havadalarından təkçə göstəriş deyil, eyni zamanda silah-sursat alır, Azərbaycan tərəfini haqlı olduğu halda az qala baş verənlərə görə günahlanırdırmaya cəhdlerdir. Amma artıq havadalarları da Ermənistənə görə çox çıxılmaz bir durumla üzləşiblər. İndiye kimi Azərbaycan dövlətinin səbir və dözüüm nümayiş etdirməsinin şahidi olan beynəlxalq qurumlar və onların təmsil olunduqları dövlətlərin başçıları da artıq görürərək, həm də özü ilə təzyiqləri artırır. Bütün bunların qarşılığında düşmən da Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin həm artan gücünü, həm də ölkəmizin öz müdafiəsi və təhlükəsizliyi üçün əldə etdiyi ən müasir silah və texnikanı görür, həm təlaş keçirir, həm də ağır bir durumla üzləşdiyini anlamağa başlayır. Ona görə, hay-həşir salmaqla silah-sursat almağa, diplomatik dəstəyə nail olmaq üçün Ermənistənən siyasi-hərbi rəhbərliyi min hoqqalardan çıxır ki, öz vəziyyətlərini xilas etsinlər. Şəx-

aprel döyüslərindən əvvəl də turist diplomatlar bölgədə olmusdular. Bu səfərlərlə artan gərginlik arasında əlaqə görürsünüz mü?

- Tamamilə doğrudur. Məhz ATƏT-in həmən o bivec Minsk Qrupu hər dəfa regiona səfər edib qayğıdan sonra cəbhədə ağır durum yaşanır və itkilər olur. Bu dəfa də istisna olmadı. Diqqət edin ki, adətən çox nadir hallarda belə bir iş metodumu, iş üslubumu deyim, seçen xarici hiyəlegərlər, adətən regiona səfər edəndə, yaxud Bakıya, İrəvana və işgal altında olan ərazilərə baş çəkib işlərini formal da olsa, yekunlaşdırırdılar. Bu dəfa isə baxın, bu "ağillılardır" həyətini itirən o igid oğullarımızın, əsgər və zabitlərimizin nə günahı vardi ki, bu münaqişə çoxdan ədalətlili şəkildə həll olunmalı olduğu halda hələ də uzana-uzana gedir? Azərbaycan xalq və dövləti bu dəfa öz halal haqqına tez bir zamanda yetişmək üçün nə lazımdır, onu edəcək. Buna heç kimin şübhəsi olmamalıdır. Elə dövlət başçısı, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyev də bu yaxınlarda Cəbrayıl rayonunun Cəcənstanlı kəndinin erməni vandallarının işaqlanından sonra bərpa edilməsinə həsr olunmuş mərasimdə dediyi sözler də bu səbət edir ki, tez bir zamanda bayraqımız Şuşada, Xankəndidə, digər işgal altında olan ərazilərimizdə dalğalanacaq. O vaxtı çox da gözələmək lazımdır. Gələb himayə etdikləri Ermənistənə və separatçılara lazım olan göstərişi və tapşırıqları verib qayıtlar öz xarabalarına. Bu arada Ermənistən və Qarabağdakı

məsələdir, yoxsa Ermənistən rus-erməni hərbi birləşməsi, Moskvanın hərtərəflü dəstəyinə ümidi edir və plan üzrə fəaliyyətə başlayıb?

- Vallah, bu ermənilərin bu dərəcədə ağılsız olmalarını mən elə də dərindən düşünmürdüm. Bunlar çox gözəl bilirlər ki, Naxçıvan məsəlesi Qarabağ məsələsindən kökündən fərqlənir. Əvvəla, Naxçıvanla bağlı bunların zərərə qədər də cürətləri çatmaz ki, indiki məqamda hansısa güc amilinə el atsınlar. İndi ötən əsrin 90-cı illəri deyil ki, o vaxt Ermənistən bir qədər yanmış boşluqdan istifadə edib Naxçıvanın bəzi yaşayış məntəqələrinə soxulmağa cəhd etdi və müəyyən çirkin məqsədlərinə nail oldular. İndi Naxçıvan Əlahiddə Ümumqoşun Ordusunun gücү və imkanları elə səviyyədədir ki, Ermənistənən balaca bir ağılsızlığı bəs edər ki, onlar "slipbanı tərsinə" oxusunlar... Nə Ermənistən, nə də havadaları indiki şərtlər daxilində Naxçıvanla bağlı, ele Qarabağın özü ilə bağlı çətin ki, hər hansı yanlışlılıq yol versinlər. Mən o fikirdən də çox uzağam ki, bəzən dostlarımızın ince məqamları bilmədən Azərbaycanı Gürcüstanla, digər postsovet ölkələri ilə müqayisə edirlər ki, ay biz Qarabağla bağlı ne isə etmək istəsek, Rusiya buna nə deyər, Rusiya müdaxile edər və saire. Narahat olmağa dəyməz. İndi Rusiya da əvvəlki Rusiya deyil. Və Azərbaycan da 90-ci illərdə olan ölkə deyil. Bizim kifayət qədər gücümüz və güclü müttəfiqlərimiz var. Ona görə də, Rusiya da Azərbaycanın indi hansı imkanlara malik olduğunu fərqləndirir. Rus-erməni birləşməsi, Ermənistənə verilmiş hansısa raket kompleksi-filən da çox da narahatlıq yaratmamalıdır. Ona qalsa, bu gün bizim insani və maddi resurslarımız bədnam qonşularımızı diz çökdürə biləcək səviyyədədir. Ona görə də gəlin sabaha optimist baxaq. Şəxşən mənim üçün yuxarıda sadaladığım amillər o qədər də ciddi təhlükə sayıla biləcək səviyyədə deyil.

□ Elşad PAŞASOV

Bir neçə həftə əvəl Səudiyyə Ərəbistanı, BƏƏ, Bəhreyn və Misir Qətərlə diplomatik münasibətləri kəsdiklərini elan edib. Onlar rəsmi Dohani terrorçu təşkilatları dəstkləməkdə və Yaxın Şərqi qeyri-sabitlik yaratmaqdə ittiham edir. Bunun ardınca Liviyanın sürgündəki hökuməti, Yemen, Mələk adaları, Mavritaniya, Komor adaları da Qətərlə münasibətləri kəsdiyini bəyan edib. Cibuti Qətərlə diplomatik münasibətlərin seviyyəsini endirib. Seneqal, Çad və Niger isə bu ölkədəki səfirini geri çağırıb.

Qətər böhranı başlayan dan az sonra Türkiye bu ölkədə öz hərbə bazasını yerləşdirdi. Türkiye NATO üzvüdür və zaman-zaman bele fiqirlər bildirilib ki, NATO üzvü olması Türkiyənin başqa dövlətlər ərazisində hərbə bazalarının yerləşdirilməsinə əngəldir. Xüsusilə nə zaman Türkiyənin Azerbaycan ərazisində, əsasən Naxçıvanda hərbə bazasının yerləşdirilməsi gündəmə gəlib, bunu mümkün-süz edən arqument kimi Türkiyənin NATO üzvü olması, Azerbaycanın isə NATO-nun üzvü olmaması göstərilib.

"Atlas" Araşdırıcılar Mərkəzinin sədri, politoloq Elxan Şahinoğlu sosial şəbəkədəki çıxışında bildirib ki, NATO üzvü olmayan Qətərə Türkiyənin hərbə baza yerləşdirməsi illərdən səslənən bu arqumenti alt-üst edir: "Ona görə də Türkiyə ilk növbədə Naxçıvanda hərbə mövcudluğunu rəsmi-ləşdirməli-hərbə bazalarını yerləşdire bilər. Qətərdən sonra Türkiyənin hərbə baza yerləşdiyi ikinci ölkə niyə də Azerbaycan olmasın!?"

Bəs, doğrudanı NATO-ya üzvlük heç də NATO üzvü olmayan ölkəyə hərbə baza yerləşdirməyi qadağan etmirmiş? Qətər nümunəsi

NATO-dan Türkiyəyə Naxçıvan izni

Qardaş ölkə Azərbaycanda da hərbə baza qura bilər; **ekspert:** "Qətər nümunəsi göstərdi ki..."

Türkiyənin Naxçıvanda da hərbə bazasının yerləşdirilməsini mümkün edirmi? Bunu baş tutması daha çox Türkiyədən, yoxsa Azerbaycandan asıldır?

NATO Əməkdaşlıq Təşkilatının sədri Sübhəddin Əkbər "Yeni Məsələ" açıqlamasında bildiridi ki, NATO-nun əsas qurucusu və idarəi ABŞ-dir: "ABŞ-in özü-nün NATO-dan kənar 16 əsas strateji müttəfiqi var.

Yeni NATO heç kimə etiraz eləyə bilmez. Qətər nümunəsi praktiki olaraq göstərir ki, Türkiyənin ikinci bir NATO üzvü olmayan ölkədə hərbə baza yerləşdirməsi mümkün-kündür, NATO buna mane olmur. Bu hadisə Azerbaycanda da qardaş ölkənin hərbə baza quraşdırması məsələsini aktuallaşdırır. Məruzun illərdir bəyan edirəm ki, hətta ibtidai icma quruluşunda belə, mühərribəyə cəlb olunan qəbilelər belə, savaş zamanı özlərinə müttəfiqlər arayırdılar, müttəfiq tapmadan savaşa girmirdilər. 21-ci əsrde, mühərribə vəziyyətində olan, torpaqları işgalda olan Azerbaycanın tam ixtiyarı var ki, özüne hərbə-siyasi müttəfiq seçsin. Ona görə də belə bir addim ilk növbədə Azerbaycan tərəfindən atılmalıdır. Azerbaycan-Türkiyə birgə hərbə birləşməsi yaradıla bilər."

□ Etibar SEYİDAĞA

fıqlik istiqamətində praktik addımlar atılması üçün xüsusi səy göstərməlidir. İlk növbədə Azerbaycan addım atmalıdır, Türkiye isə buna qarşılıq vermelidir. Onu da nəzərə almaq lazımdır ki, 2010-cu ildə Türkiye ilə Azerbaycan arasında strateji tərəfdəşliq və qarşılıqlı yardım haqqında müqavilə imzalanıb. Yeni hərbə bazanın varadılması üçün hətta bu

müqavilə əsas-siyasi, hüquqi baza ola bilər".

S.Əkbərin sözlərinə görə, Azerbaycanın bu addımı atmasına əsas manə Rusiya faktorudur: "Azerbaycan

hakimiyəti Rusiyadan ehtiyatlanır. Ermənistan-Azerbaycan münaqışası deyilən hadisə Rusyanın Ermənistən vasitəsilə Azerbaycana qarşı apardığı vəkalət mühərribəsidir. Azerbaycan hakimiyəti də bu mühərribənin Rusiya ilə olduğunu bilir. Ona görə də Rusiyadan ehtiyatlanır ve dediyimiz addımı atmır. Azerbaycan tərəfi istəyərsə, Türkiye ən azı Naxçıvanda hərbə bazanı yarada bilər. Onu da nəzərə almaq lazımdır ki, Rusiya işgalçi Ermənistən ərazisində çox böyük bir hərbə baza saxlayır. Bu, hərbə bazadan da irə gedir, burada Rusyanın böyük strateji deposu var. Ona görə də Azerbaycan Türkiye ilə birgə hərəkət edərək Naxçıvanda hərbə baza yarada, Azerbaycan-Türkiyə birgə hərbə birləşməsi yaradıla bilər".

□ Etibar SEYİDAĞA

Erməninin hava şarı necə havaya uçdu?

Elşad PASHASOV
epashasoy@yahoo.com

İşgalçi Ermənistanın təbliğat maşını son bir neçə gündə "val"ı deyib. Neçə müddətdir Azerbaycanı ən müxtəlif səviyyələrdə tehdid edən düşmən temas xəttində burnu ovulandan, meyitlərini və yaralılarını İrevan daşıdıqdan sonra yaziq görkəmi alıb. Yenə də ənənəvi vay-sivən kampaniyasına başlayıblar...

Ermənistanın son davranışları bir az da təəccübüllü görünür, adətən, itkilərini gizlətməyə üstünlük verən işgalçılardan nədən operativ şəkildə özgə torpağında ölen və ağır yaralanan 20 yaşlı əsgərlərinin adlarını açıqladılar? Şübhəziz ki, burada xüsusi məkr də var.

İşgalçi çox istərdi ki, Azerbaycan Ordusunun sarsıcı zərbələri neticəsində verdiyi itkiləri xalqdan gizləsin, cünki günün birində İrevanda təkce başqa ölkənin torpağı uğrunda məhv edilən erməni gənclərinin yaxınları deyil, bütün erməni xalqının hakimiyətdən hesab istəyəcəyini yaxşı anlaysırlar. Lakin bu itkilərin tirajlanması Ermənistana öz havadarlarından növbəti dəstək almaq baxımından çox önemlidir.

Reallıq budur ki, ATƏT-in Minsk Qrupuna həmsədrlik edən ölkələr birmənəli şəkildə Ermənistən işgalçılıq siyasetini müdafiə edir. Hətta Azerbaycan düşmənin Qarabağ yerləşdirilmiş "Osa" zenit-raket qurğusunu məhv etdiyi üçün həmsədrlerin qınağına məruz qalmışdı. Bu dəstəkdə şirniklənən Ermənistəndə hətta Naxçıvana qarşı iddia qaldırılması sıradan bir məsələ deyildi sözsüz ki. Serj Sərkisyanın "Qarabağ məsələsini biz həll etdik, Ağrının taleyini həll etmək isə gelecek nəslin üzərinə düşür" sözləri yadınızdadır mı? Ermənistən hakimiyəti hesab edirdilər ki, artıq onlar Qarabağ məsələsini öz xeyrinə həll ediblər və proseslərin geridönəməli məhz himayədarlarının mövqeyi sayəsində təmin olunub. Lakin Azerbaycan dövləti ən ciddi təzyiqlərə baxmayıraq, siyasetində zərrə qədər olsun korrektər etmədi, torpaqlarını güzəştə getməyəcəyi barədə mövqeyinə sadıq qaldı.

Bələ bir şəraitdə Ermənistən ordusunun nədən fəallaşlığı, davamlı təxribatlara əl atmasının səbəbi bəlli olur. Bu qədər dəstək vərəkə, BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələri bir kuncə atılmışkən işgalçi niyə hərəkətə keçməməlidir ki?

Bu günlərdə "Qarabağ Araşdırıcılar Mərkəzi"nin təşkilatçılığı ilə jurnalistlər üçün təşkil olunan silsili tədbirlərə heyvətəmiz tarixi faktlar açıqlandı. Əslində bu faktlar yeni deyil, zaman-zaman neşr olunan kitablarda, məqalelərdə əksini təpib, amma ermənilərin Azerbaycana qarşı törfətiyi cinayətlər o qədər geniş miqyaslıdır ki, onların sonuna çıxmak, yadda saxlamaq özü də asan deyil.

Təsəvvür edin, "Böyük Ermənistən" qurmaq, Kür və Araz çaylarının arasındaki əraziləre sahiblənmək istəyən erməni ideoloqları hətta 70 illik sovet dövründə də bir gün belə iddialarından əl çəkməyiblər, fürsət düşən kimi Moskvaya üz tutub Qarabağı istəyiblər. Özü də dünyada, regionda hər dəfə ciddi hadisələr baş verəndə ermənilər fəallaşır - Birinci Dünya Müharibəsində, İkinci Dünya Müharibəsində, ondan sonrakı hansıa geopolitik proseslərdə.

Sovetlərin dağılmış proseslərindən qənimətlə çıxmış istəyen ermənilər bu gün, faktiki olaraq Üçüncü Dünya Müharibəsinin getdiyi dövrde də himayədarlarına siğınıb Azerbaycan torpaqlarının daha bir parçasını ələ keçirmək isteyirlər. Görün erməni işgalçılari nə qədər həyətizləşmiş ki, "Qarabağ səmasının üstündən keçən" Türkiye-Azerbaycan mülki təyyarələrini də tehdid edirlər. İddia edirlər ki, bu təyyarələri vurmamaqla "humanizm" nümayiş etdirirlər. Azerbaycanı bula yolla Xocalı aeroportu ilə bağlı güzəştə vadar etməye çalışırlar.

Başqa bir həyətizli: Qarabağ separatçıları Dağlıq Qarabağda 17 iyundan etibarən "Yell Extreme Park" kompaniyasının dəstəyi ilə "hava festivalı" keçirməyi planlaşdırırlı. Azerbaycan ordusu düşmənin arzusunu ürəyində qoydu, onun hərbə texnikasını şəxsi həyəti ilə birgə havaya uçurdu. Artıq söz Azerbaycan ordusunundur!

Bunu aprel döyüşləri də sübut etmişdi. Azerbaycan prezidentinin işgaldən azad olunmuş Cocuqmercənlər kəndində açılışlar keçirtməsi, bu torpaqdan azan səsini eşidilməsi Azerbaycan və müsəlman düşmənlərini yasa qərq etdi. Odur ki, Ermənistən işarə veriblər. Amma ordumuz düşməni də, havadarlarını da susdurmayı bacarıb. Necə ki, neçə gündür erməni havadarlarının səsi gəlmir...

Qarabağda 1750 PKK-çı və... 12 cəsəd?

Türkiyədə fəaliyyət göstərən Əsəssiz Erməni İddialarına qarşı Mübarizə Dərnəyinin (ASİMDER) başçısı Göksəl Gübəy növbəti dəfə Ermənistən terror təşkilatları ilə işbirliyinə dair sensasiyon iddia irəli sürüb.

Virtualaz.org "Akşam" qəzetinə istinadən xəber verir ki, Göksəl Gübəy bu dəfə Ermənistən işgaldən etdiyi Qarabağda 12 PKK düşərgəsi yaratdığını və həmin düşərgələrdə 1750 PKK yaraqlısı yerləşdirildiyini bildirir.

ASİMDER başçısını deyir ki, erməni gənclər artıq işgal altındakı Azerbaycan ərazilərində hərbə xidmət keçmək və ölmək istəmirlər.

Nəticədə Avropaya və Rusiya qaçıb gedirlər. "Etibarlı mənbələrdən əldə etdiyimiz məlumatə görə, Ermənistən ərəndə qeyri-leqal yaşıyan əfqan mühacirlərə

gözünü dikib. Ermənistən maddi sıxıntı içerisinde yaşıyan əfqan mühacirlərin və PKK-çıların içərisindən özüne muzdalu əsgərlər tutur" - dərnək başçısı bildirib.

Gübəyin sözlərinə görə, Suriyaya dəstək üçün 400-ə qədər PKK-çı Ermənistənə gəlib. "Azerbaycanın ölü olaraq ələ keçirdiyi uniformalı 12 cəsəd var. Üzərlərində erməni uniforması var, amma Ermənistən bunları qəbul etmir. Bax bunlar PKK-dan gələn muzdalu əsgərlərdir" - uyduurma erməni iddialarına qarşı mübarizəni öz bildiyi kimi aparan ASİMDER başçısı bildirib.

Masallıda QMİ-nin bölgə qazısının "seyid vəsiqəsi" yayılanın sonra bu dəfə Bakıda yeni "vəsiqə olayı" meydana gəlib. Mediada "Mir Mövsüm ağa fəxri mükafatı" adlı sənədin fotoları yayılıb.

Diplomun hazırlanmasında Mir Mövsüm Ağa ziyarətgahının adından istifadə olunub. Belə ki, "Rəhimli və mərəhəmetli Allahın adı ilə" başlayan diplomun üzərində şəxsin, "Mir Mövsüm ağa fəxri mükafatı" laureati olduğu qırmızı hərflərle yazılib.

Xezerxeber.az hadisəni araşdırmaq üçün Mir Mövsüm Ağa ziyarətgahında olub, ancaq məlum olub ki, sözügedən ziyarətgahın adından sui-istifadə ediblər. Yəni ziyarətgah belə bir diplom vermir. Beləliklə, "milli indulgensiya" xəbərləri dayanmaq bilmir.

Əslində bir həftə əvvəlki mövzuya yene də qayıtmak o qədər də ürəyeyatan olmasa da, bəzi mətləbləri qeyd eləmək lazımdır. Əlbətə, bir həftə fasile ilə seyidlik (Mir Mövsüm ağa da seyiddir) müzakirələrinin ortaya atılması ucuz sensasiya axtarışı ilə izah etmək olar. Ancaq hər nə qədər media günahlandırılsa da, ortada din adına sui-istifadə elementləri və bundan başqa məqsədlər üçün istifadə etmək cəhdləri var.

Ondan başlayaqlı, bu kimi hallar din adına yumşaq desək, sui-istifadədir. Seyidlik vəsiqəsi, dünyadan köçmüs bir şəxsiyyətin qəbri üzərində qurulmuş ziyarətgahın (hələ bu ziyarətgahın özünün nə qədər dini olub olmaması suallıdır) diplom verməsi insanların ən ülvi hissələri, yeni inanclarının istismarıdır.

Aydın məsələdir ki, bu cür vəsiqələrin heç bir dini dəyəri yoxdur, ancaq onu verənlərin və ya alanların hansısa maddi maraqlarının təmin olunmasına xidmət edir. Bu isə nəticə etibarı ilə dindən sui-istifadə, həm də parallel olaraq dinin gözən salınmasıdır.

Həyat göstərdi ki, 21-ci əsrde belə, insanların ən böyük belələri xurafat və cəhalətdir. İnsanların təbii inanmaq ehtiyacları bir çox hallarda maraqlı qüvvələr tərəfindən istismar olunur, inanc bəlli qrupların dünyəvi iddialarının reallaşdırılması üçün vasitəyə çevrilir. Həm xurafat, həm də cəhalət nəticə etibarı ilə insanlara inandıqları şəyələr üzərində təsir edib, onları şəxsi maraqlar üçün yönəldirməye sebəb olur. Nəticəsi isə bu gün dünyada aşkardır.

Ancaq doğrudanmı, xurafatla mübarizə onu yalnız lağrı qoymaqla mümkünür? Ötən 100 ildə bəlkə də dünyada ilk ən öndə olaraq azərbaycanlılar xurafata, cəhalətə qarşı mübarizə elan etdilər. Ancaq bir neçə praktik addımlardan başqa yerdə qalan bütün fəaliyyətlər şablon sarkazm, lağlağılardan o tərəfə keçmədi. Bu gün də keçmir, cəmiyyətin özünü cəhalətə qarşı mübarizəyə həsr etdiyini düşünən və ya təqdim edən hissəsi sadəcə, lağrı qoymaqla məşğuldur. Bu siyahıya son illərdə yeni bir zümrə də əlavə olunub: məzhəb düşməniyi. Neqativ hadisə bir məzhəbin adı ilə bağlıdır, digər dini qrupların "fəalları" ortaya çıxır, "baxın, sizin inancınız budur" ədəsi ilə bir məzhəb adı ilə əslində dini hədəfə getirirlər. Əksi olanda digər qrupların fəallaşır, nəticə etibarı ilə ortada nə cəhalətə qarşı mübarizə olur, nə də hansısa proqressiv fəaliyyət. 100 il əvvəl olduğu kimi, hətta bir qədər kəskin sarkazm, lağlağı, vəssalam.

Yenə də vəsiqə məsələsinə qayıdaq. Dindən az-çox başı çıxan bilir ki, bu cür hadisələrin İslam dini ilə yaxından- uzaqdan bir əlaqəsi yoxdur. Bu işlərdə iki tərəf var. Birincisi, bunu din adından edərək qazanc eldə edən möhtəkirələr, ikincisi də hələ də bu kimi şeylərə inanan bilgisiz insanlar. İslam dini 14 əsr əvvəl bu cür sünidin fikirləri ilə mübarizə edib. Ancaq bu kimi hallara görə dini ittiham etmək ən azından din dəlləlləri və ya onların toruna düşənlər qədər qərəzlilik və avamlıqdır.

ABS prezidenti Donald

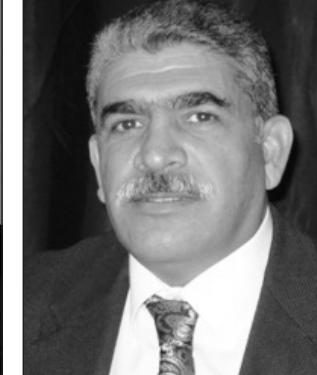
Tramp Mayamida öz tərəfdarları qarşısında çıxışında sələfi Barak Obama'nın Kuba və İranla bağlı son illərdə yürüdüyü siyaseti kəskin təqib edib və onun imzaladığı sazişlərin əksəriyyətin-dən imtina edib.

ABS İranla bağlı köhne siyasetinə qayıdır - sebəb

Qabil Hüseynli:
"Azerbaycan heç zaman İranın Vaşingtonun hədəfində olmasını istəməz"

Süleyuddin Əkbər:
"İran məsələsinin gündəmə gəlməsi Azərbaycan məsələsinin də gündəmə gəlməsi deməkdir"

Yada salaqlı ki, Barak Obama dönməndə ister İran, isterse də Kuba ilə siyasi dialog, sanksiyalar məsələsində ABŞ Kongresindəki respublikaçılar sərt mövqədə olublar. Hətta respublikaçı çoxluq "Altılıq" in İranla iki il öncəki məlum anlaşmasını sabotaj eləməyə, sıfırlamağa çalışmışdı. İndi artıq ABŞ-in respublikaçı prezidenti kimi D.Tramp da eyni mövqə sərgiləyir. Çıxışından açıq görünür ki, yeni president ABŞ-i Kuba və İranla "soyuq müharibə" döneninə qaytarmağa çalışır.

Venesuela, Kuba və İran rejimlərini tehdid eden Tramp bəyan edib ki, bu ölkələrə qarşı əvvəlki sanksiyalar, blokada qüvvədə qalacaq: "Mən əvvəlki administrasiyanın qərarını leğv edirəm. Qərarım dərhal qüvvəyə minir", - deyə o vurğulayıb. Tramp İranla qarşı yeni sanksiyaların qəbul ediləcəyini, hədəfinde İranın olacağını da bəyan edib. Bir gün önce isə ABŞ Senatı Rusiya ilə yanaşı, İranla qarşı da sanksiyaların tətbiqinə nəzərdə tutan qanun qəbul edib.

Ekspertlərə görə, cənub qonşumuz İranın hədəf alınması və ona qarşı yeni sanksiyaların tətbiqi qonşu ölkə kimi Azerbaycanı regionda daha əvvəl və həssas siyaset aparmaq, İranın maraqlarına daha diqqətli yanaşmaq, hətta seçim qarşısında qoya bilər. Beləliklə, getdikcə məlum olur ki, Barak Obama hakimiyyətinin son illərində İranla münasibətlərin yumşaldılması stratejiyasının üstündən prezident Donald Tramp xətt çəkməkdə isərlərdir. ABŞ Barak Obama hakimiyyətinin son illərindən öncəki on illər ərzində tutulan siyasi xətt-İranla konfransiya xəttinə qayıdır. Bu siyasetə qayıdışın isə təkcə İranə deyil, ətraf ölkələri de müxtəlif formalarda təsir edəcəyini qeyd edir. Bu siyasetə qayıdışın isə təkcə İranə deyil, ətraf ölkələri de müxtəlif formalarda təsir edəcəyini qeyd edir. Vaşingtonun İranə qarşı düşündüklerinin içinde rejim dəyişikliyi məsəlesi, hətta hərbi müdaxilə variantı da

nezərə alsaq, ABŞ-in İranı yenidən sərt şəkildə hədəfə almaq siyasetinə qayıdışının xeyrimizə, yoxsa zərərimizə olacaqı suali aktuallaşır.

Polito loq Qabil Hüseynli bu mövzuda "Yeni Mütəşəkkir" a serhində bildirdi ki, Azərbaycan heç zaman İranın Vaşingtonun hədəfində olmasına istəməz: "Bunun birinci səbəbi ondan ibarətdir ki, İran qonşu dövlətdir və bizi həmin ölkə ilə tarixi, mədəni, dini bağlar bağlayır. İkinci ondan ibarətdir ki, orada 35 milyona yaxın soydaşlarımız yaşayır. Yəni hədəfə sanki həm də bizim soydaşlarımız olacaq. Üçüncü, Trampın bu siyaseti heç də dəqiqliklə dünya realillərini özündə əks etdirmir. İranla qarşı sanksiyaların bir qismi götürülmüşdür və İran sanki dünyaya açılmağa başlamışdır. İndi təzədən İranla münasibətlərin yumşaldılması stratejiyasının üstündən prezident Donald Tramp xətt çəkməkdə isərlərdir. ABŞ Barak Obama hakimiyyətinin son illərindən öncəki on illər ərzində tutulan siyasi xətt-İranla konfransiya xəttinə qayıdır. Bu siyasetə qayıdışın isə təkcə İranə deyil, ətraf ölkələri de müxtəlif formalarda təsir edəcəyini qeyd edir. Vaşingtonun İranə qarşı düşündüklerinin içinde rejim dəyişikliyi məsəlesi, hətta hərbi müdaxilə variantı da

var. Bu, xeyli qəçqınlar orduyu yarada bilər. Bundan əziyyət çəkən əsas ölkələrdən biri məhz Azərbaycan olar. İran qarşı güc tətbiqi Azərbaycan da daxil, əksər bölgə dövlətləri üçün ciddi təhlükələr yarada bilər. Tramp Obama dövrünü təfti etməklə yanlışlıqlara yol verir. Xüsusilə İran siyasetində yanlışlıqların olduğu qənatlıdır. İranla qarşı ənənəvi sərt siyasetə qayıdış, sərt addımlar onun qonşuluğunda olan Azerbaycanın ABŞ üçün əhəmiyyətini artırıcı bilər. Ancaq əhəmiyyətin artması heç də həmişə müsbət effekt vermər, ölkəyə xeyir getirmir".

Azad Demokratlar Partiyasının sədri Süleyuddin Əkbər isə bildirdi ki, Donald Tramp İranı konkret olaraq hədəfə çıxarmaqdə məqsədinin nə olduğunu şərh etdi. İndi təzədən İranla münasibətlərin yumşaldılması stratejiyasının üstündən prezident Donald Tramp xətt çəkməkdə isərlərdir. ABŞ Barak Obama hakimiyyətinin son illərindən öncəki on illər ərzində tutulan siyasi xətt-İranla konfransiya xəttinə qayıdır. Bu siyasetə qayıdışın isə təkcə İranə deyil, ətraf ölkələri de müxtəlif formalarda təsir edəcəyini qeyd edir. Vaşingtonun İranə qarşı düşündüklerinin içinde rejim dəyişikliyi məsəlesi, hətta hərbi müdaxilə variantı da

nezərə alsaq. Belə vəziyyətdə isə Azerbaycan Respublikasının da kənarda qalması demek olar praktiki imkansız olacaq. Biz istəsək də, istəməsək də bu məsələyə-prosesə cəlb olunacaq. Azerbaycanı bu məsələdə tərəf seçməyə həm Rusiya, həm də ABŞ məcbur etməyə çalışacaq. Bütövlükdə region qızışacaq, Azerbaycan Respublikasının ABŞ, Avropa Birliyi və İsrail üçün önemi artacaq".

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Bu gün ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrlerinin Bakıya səfəri gözlənilir. Xatırladaq ki, ötən həftə onlar İrəvanda və Xankəndində olub, erməni tərəfi ilə Dağlıq Qarabağ münaqişəsi zonasında durumu müzakirə ediblər. Lakin hər hansı bəyanat vermədən qayıdlılar. Ola bilsin ki, diplomatlar məhz Bakı səfərindən sonra ümumi bəyanat yayacaqlar.

Konflikt zonasında situasiya isə getdikcə pisləşməkdədir. Xüsusən də son vaxtlar işgalçi tərəfin təxribatları daha da artıb - hərçənd, belə təxribatlarda ən çox itki veren də eə erməni tərəfinin özüdür. Ötən həftəsonu düşmənin iki gündə 6 hərbçisini itirməsi buna sübutdur.

Təmas xəttindəki gərginliyin artması sözsüz ki, daha böyük hərbi toqquşma riskini artırır. Bundan qaćmağın yolu isə tərəflər arasında təcili şəkildə konstruktiv dialoqun bərpası və qarşılıqlı etimad mühitinin yaradılmasıdır. Prezidentlərin görüşünün təşkili bu yöndə kövrək də olşa, ümid yarada, savaş riskini azaldardı - hərçənd, rəsmi Bakı dəfələrlə bəyan edib ki, o, danişq xətrinə danişqların tərəfdarı deyil və belə mənasız görüşlərə qatılma'yacaq.

Bu xüsusda yəqin ki, həmsədrler Azərbaycan və Ermənistan prezidentlərinin görüşünün baş tutmasına çağışacaqlar. Ancaq nəticə ol-

caqmı? Söyləmek çətindir. Böyük ehtimalla, İrəvan yenə də itkilərlə bağlı vay-sivən qaldırıb Bakını suçlu çıxarmağa çalışacaq.

Xatırladaq ki, iki ölkə başçıları sonuncu dəfə bir il önce - keçən il iyunun 21-də Sankt-Peterburqda prezident Vladimir Putinin vasitəciliyi ilə bir araya gəlmişdilər.

***

Bu arada Qarabağ ixtilafı etrafında gərginliyin qalması dünyanın güc mərkəzlərində de artan narahatlıqla izləməkdədir. Son olaraq, ABŞ Helsinki Komissiyası analoji mövqə ortaya qoyub. "Qarabağ münaqişəsində kövrək nə hərb, nə sülh vəziyyəti Cənubi Qafqaz regionunda və onun hüdudlarından kənarda sabitliyə ciddi təhdidə چəvrilib". Bu barədə Komissiyanın Qarabağa dair məruzəsində deyilir.

Məruzədə qeyd olunur ki, Qarabağ münaqişəsi dönya üzrə ən köhne və çətin hell edilən ərazi və etnik mübahisələrdən biri olaraq qalmaqdadır (Virtualaz.org). "Qara-

Vasitəcılərin kritik Bakı səfəri başlanır

Həmsədrlərin budəfəki gəlisi ərəfəsində cəbhə xəttində erməni təxribatları artıb; "tufanqabağı sakitlik" nə vaxt, kimin xeyrinə pozulacaq?..

bağ münaqişəsi "dondurulmuş" adlandırılarsa da, sürətlə alovlanan xaraktere malikdir və 2016-ci ilin faciəvi "4 günlük müharibə" si buna sübutdur. Keçmiş sovet məkanında ən herbileşmiş regionlardan birində hərbi əməliyyatlar beynəlxalq ictimaiyyəti qəfildən yaxaladı və status-kvonun ne qədər dayanıqsız olduğunu göstərdi", - deyə sənəddə qeyd olunur.

O da qeyd olunur ki, Bakı və İrəvan Minsk Qrupunun təklifi ilə hadisələrin təhqiqi müxənizminin tətbiqi və müşahidəçilərin sayının artırılmasına razılaşıblar, lakin bu razılışmaların şərtləri böyük əksəriyyət etibarilə həyata keçirilməmiş qalır və görünür, bunun səbəbi tərəflərin gərginliyin azaldılması perspektivinin daha böyük diplomatik proseslə müşayiət olunması ehtimalında görməlidir.

Məruzə müəllifləri münaqişənin həllində Moskvanın elahiddə rolunu qeyd edirlər: "ABŞ-in rəsmi şəxslərinin Moskvanın Minsk Qrupu üzrə tərəfdə-həmsədrleri ilə işləməsi barədə bəyanatlarına baxmayaraq, Moskvanın status-kvonu özünün geosiyasi maraqları dairəsində nəzerden keçirib-keçirməməsi aydın deyil. Onların sözlərinə görə, Türkiyənin də rolü hə-

dən artıq vacibdir, belə ki, bu ölkə Azərbaycanla six əlaqələrə malikdir və Ermənistan üçün potensiəl iqtisadi maraq dairesindədir".

***

Ermənistan isə hələ ki Moskvanın cızdığı kursdan kənara çıxmış iradəsinə sahib deyil. Apreldəki parlament seçkilərindən sonra

rəsmi İrəvan ümumiyətə, davakar ritorika sərgileyir. Prezident Serj Sərkisyanın Dağlıq Qarabağla bağlı hər hansı danişqları faktiki istisna edən məlum şərtlə bəyanatı münaqişə etrafındaki siyasiyanı daha kritik və təhlükeli edib.

Bu arada Ermənistanın üstəlik, öz hərbi-sənaye kompleksinin yaratmaq xülyasına düşdüyü məlum olub. Musavat.com-un məlumatı-

na görə, söhbət onun öz ordusunun hərbi-texniki ehtiyaçının bir hissəsini özü ödəmək və silah istehsal edən ölkəyə əvviləmək istəyindən gedir. Ermənistan hökumətinin son iclasında belə bir sənəd qəbul edilib.

Həmin sənəd ölkənin hərbi-sənaye və hərbi-texniki siyaset strategiyasına əsaslanan tədbirlər programını nəzərdə tutur. Əsas hədəf Ermənistan silahlı qüvvələrini yerli hərbi məhsullarla təmin etməkdir. Ancaq klassik sual bu yerə tam yerinə düşür ki, necə, ne ilə, hansı iqtisadiyyatla?

Azərbaycan isə işgalçi Ermənistanın fərqli olaraq, bu sahədə də düşmən ölkəni böyük ölçüdə qabaqlayır. Təkcə elə Azərbaycanda İsrailin köməyi ilə istehsalına

başlanmış "Zərbe" pilotsuz aparatları yada salmaq kifayətdir. Yüngül silahların istehsalına isə biz çoxdan başlamışq.

Azərbaycan eyni zamanda ermənilərin "qorxulu yuxu" suna əvvəlmiş bir sıra başqa silahların istehsalı sahəsində son vaxtlar mühüm uğurlar əldə edib. Bu yönələ İsrail, qardaş Türkiye, Pakistanla yeni əməkdaşlıq sazişləri imzalanıb və yenilərinin imzalanması gözlənilir.

Bütün bunlar, şübhəsiz ilk növbədə Azərbaycan iqtisadiyyatının dayanıqlı və renta-

belli, bütövlükdə ölkənin varlığı olması sayesində mümkün olub. Hər şey də elə iqtisadiyyatdan başlamır mı?

Məsələ də ondadır ki, heç Ermənistanın əsas müttəfiqi Rusiya da işgalçi ölkədə birgə silah istehsalında maraqlı deyil. Çünkü söhbət həm də kommersiya-biznes maraqlarından gedir. Kasib və acıdan ölü Ermənistan Rusiyanın bu maraqlarını qarşılıya bilməz. Ümumiyyətlə, Kremlin satelliti olan bir marionet ölkənin hərbi-sənaye kompleksi ola bilməz. Əks halda, Ermənistan daha Rusiyadan vassal asılılığında olmazdı ki.

Başqa yandan, hərbi-sənaye kompleksi yalnız müstəqil, baş tutmuş dövlətlərdə olur. Ən önəmlisi, hərbi-sənaye kompleksi olmayı ölkə - Ermənistan belə bir kompleksə malik ölkənin - Azərbaycanın ərazisini uzun müddət işgal altında saxlaya bilməz. Bunu yəqin ki, həm İrəvanda, həm də Moskvada yaxşı bilirlər.

***

Qarabağ münaqişəsi zonasında isə "tufanqabağı sakitlik" davam edir. Bu sakitlik nəyə işaretdir, necə, nə vaxt və kimin xeyrinə pozulacaq? Minsk Qrupu həmsədrlerinin bu gün başlayacaq Bakı səfəri bu suala müəyyən mənəda aydınlaşdırılmalıdır.

Türk mediası ermənilərə vurulan ağır zərbədən yazdı
"Ötən gün Azərbaycan-Ermənistan cəbhə xəttində baş verən atışma zamanı 3 erməni əsgər öldürülüb, 2 əsgər isə xəstəxanada keçinib". Bu barədə Türkiyənin "Taymtürk" xəber portalı məlumat yayıb (Axbər.az).

Məlumatda qeyd edilir ki, bir neçə erməni əsgəri də ağır vəziyyətdə xəstəxanaya yerləşdirilib. Ermənistan həzər zaman olduğu kimi xalqın etirazlarından ehtiyat etdiyi üçün itkilərini gizlədir.

Qeyd edək ki, Azərbaycan Müdafiə Nazirliyi erməni təxribatının qarşısının alındığı zaman endirilən cavab zərbəsi nəticəsində 6 erməni əsgərin məhv edildiyini bildirib. Ermənistan Müdafiə Nazirliyi ölenlərdən 4-nün adını açıqlayıb, 2 yaralının olduğu haqda rəsmi məlumat yayıb.

İyun yağışları bəzi məhsulları bahalaşdırıb ilər

Eksertlərə görə, taxılın qiymətinin də qalxması mümkündür

Olkədə qeyri-sabit hava şərait davam edir. Hazırda yay fəslinin ilk ayını yaşadığımızı nəzərə alsaq, olkə üzrə düşən yağışının miqdarı da artıb. Hətta bəzi rayonlara dolu yağaraq, kənd təsərrüfatı məhsullarına ciddi ziyan vurub. Bəs gərəson bu cür hava şəraitinin davam etməsi hansı məhsullar üzrə məhsuldarlığı azaldacaq? Hava şəraitini qiymətlərə necə təsir göstərəcək?

Kənd təsərrüfatı sahəsi üzrə ekspert Müslüm İbrahimov bildirdi ki, bu yağışlar meyvə-tərəvəzin qiymətinə elə də böyük təsir etməyəcək: "İstər-istəməz mövsüm amili var ve kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsali davam edir. Yağışların olması müyyən dərəcədə ziyan vursa da böyük bir təsiri ola bilməz. O baxımdan qiymətlərdə də öz əksini tapmayacaq. Bəzi ağac-larda çiçəkləmə dövrü getdiyindən yağışlar onlara mənfi təsir edə bilər. Ancaq digər tərəfdən torpağın münbitliyi dəyişir. Bizim regionumuzda su qılıqlı olduğunu nəzərə alsaq, yağışların yağması torpağın münbitliyinin artırılması baxımdan müsbət hadisədir. Sadəcə, mövsüm baxımdan meyvə ağac-larına pis təsir edə bilər. Bu mənada yiğimin vaxtında aparılmaşı olduqca vacibdir".

Eksert hesab edir ki, hal-hazırda yetişen məhsulların qiymətləri dəha da aşağı ene bilər: "Çünki yağıntılı hava şəraitini davam etdiyindən fermərlər məhsulu tez yığmaq məcburiyyətin-də qala bilərlər".

Taxılın məhsuldarlığına gəlincə, M.İbrahimov bildirdi ki, yağışlar bu məhsulun yiğimina mənfi təsir edir: "Bu sahədə sığorta şirkətlərinin işləməsi çox yaxşı olardı. Sığorta olsayıd, bu kimi strateji məhsulların qiymətini tənzimləmək mümkün olardı. İndiki mərhələdə taxılın biçilmə dövründə yağışın yağması məhsuldarlığa mənfi təsir göstərəcək. Ancaq bu situasiyanı aradan qaldırmaq üçün tezliklə sığorta sisteminin işə salınmasına ehtiyac var".

Yağıntı miqdərinin artmasının ot qılıqlı səbəb olacağı ehtimalı üzərində dayanan ekspert vurğuladı ki, uzun illər heyvandarlığın yem bazasının formalasmasına çox az diqqət yetirildiyindən, yem qılıqlı Azərbaycanda hər zaman olub: "Aqrar sahədə görülen bütün işləri götürsək, yem bazasının təkmilləşdirilməsi ilə bağlı çox az normativ sənədlər var. Bu sahəyə çox az diqqət yetirilir. Hazırkı yağışların təsirinə gəlincə, yem bazasında yer alan ot hövələri su sevəndirlər, yağışlardan sonra onların məhsuldarlığı üçün daha münbət şərait yaranır. Ot qılıqlı ona görə baş verə bilər ki, yem üçün ayrılan otlaq sahələri digər kənd təsərrüfatı məhsullarının əkinini üçün istifadə edilib. Hökümet digər yem növlərinin istehsalına başlamalıdır, kombikorm sənayesi hazırlanmalıdır. Əgər hər rayonda bir kombikorm zavodu olsa, silos və kombikormun hazırlanması üçün texnologiya yaradılsı, yem fondu yaranmış olar və qılıqlı yaşınamaz".

Ekoloq Telman Zeynalov isə qəzetiimizə açıqlamasında bu yayın sərin keçəcəyini bildirdi: "Mən 5 ay öncədən də bildirmişdim ki, bu yər sərin və soyuq keçəcək. Çünkü bu il qış çox sərt keçdi, bəzi dağlarda 4-5 metr qədər qar yağımsıdı. Ona görə yay da sərin keçəcək. Məhsuldarlığa təsirinə gəlincə, bir neçə rayonda havanın soyuq olması o demək deyil ki, bütün olkə ərazisində yay sərin keçir. Şimal küləyi əsasən ölkənin şimal zonasını tutur. Orada əsasən taxılçılıq və meyvə bacarıllı. Meyvələrin də əksəriyyəti artıq yetişib. Ola bilər ki, yetişməyən meyvələri dolu vurub dağıdır. Bu haldə qiymətlər qalxa bilər. Taxıl biçini isə iyunun 15-ə kimi yekunlaşmalı id".

Ekoloq xarici ölkələrdəki hava şəraitinin də taxılın qiymətinin dəqiqliğinə diqqətə çatdırıldı: "Ancaq bir məsələ də var ki, biz taxılı təkərde ölkədə istehsal etmirik. Xaricdən, əsasən də Ukraynadan, Rusiyadan taxıl alırıq. Ona görə də, xaricdəki hava şəraitin də nəzərə almaliyiq. Ukraynanı, Rusyanın cənub hissəsinə də dolu vurmuşdu. Orada da leysan yağır, sel basır. Bu amillərdə də var. Deməli, Rusiyadan idxlə olunan taxılın da qiyməti qalxa bilər. Bir neçə ölkədə bu cür dolu yağmasını onuna izah edirlər ki, buzlaqlar eriyir, bir neçə ölkədə qasırga və sel fəlakəti ola bilər. Bu isə o deməkdir ki, kimse meteroloji silahlardan istifadə edir. Çünkü bilirlər ki, buzlaqlar eriyir, Şimal Buzlu okeandan su Sakit okeana keçəndə su daha soyuq olur və şirinleşir. Nəticədə hər yerə soyuq cərəyan axır. Bundan istifadə edib qasırgaların asyını artırırlar".

□ Nərgiz LİFTİYEVA

Paytaxt ərazisində yerləşən mənzil al-qı-satqısı ilə məşğul olan ofislerdən aldığımız məlumatə görə, mənzil bazarında ucuzaşma var. Xüsusiələ də kiraya mənzil bazarında qış ayları ilə müqayisədə 50-70 manat arasında enmə müşahidə edilir.

Maklerlər "Yeni Müsavat" a bildirdilər ki, qiymətlər ucuzaşsa da iş demək olar ki, yoxdur. Onu da qeyd edək ki, nə qədər işsizlikdən şikayətlərə bəlle, Bakıda ev alqı-satqısı obyelerinin sayı günbegün artır. Metronun "28 May", "Qara Qarayev", "Neftçilər" stansiyalarının etrafında xeyli sayıda bu kimi obyektlərə rast gəlmək olur.

Müraciət etdiyimiz alqı-satqı ofislerinin əksəriyyətində maklerləri ünvənlərində tapa bilmədik. Müştəri olmadığı üçün onlar kənarda müxtəlif stolüstü oyunları oynayıb, günlərini keçirir. "Neftçilər" metro stansiyasının yaxınlığında "Maklerlər bağı" kimi tanınan məkanda da vəziyyət oxşardır. Burada da kiraya mənzil verənlərə demək olar ki, rast gəlmədi.

Söhbət etdiyimiz uzun müddətdir daşınmaz əmlak bazarında çalışan Rəhman Bayramov bildirdi ki, hazırda bir otaqlı mənzil 180-200 manata kiraya verilir: "Halbuki qış aylarında bu, 250-300 manat id. 2 otaqlı mənzillərdə də eyni qayda üzrə 50-70 manat ucuzaşma var. Hazırda 2 otaqlı əşyalarla təmin olunmuş mənzillər 250-300 manata kiraya verilir. Eyni zamanda mənzillərin satışında da qiymət enməsi var. Misal üçün, "8-ci kilometr" ərazisində hazırda 1 otaqlı mənzilin qiyməti 40 min manatdan başlayır. Qış aylarında isə bu rəqəm 45-50 min manat id. Təbii ki, manatın dollara nisbətə dəyər itirməsi mənzil bazarında da qiymətlərə təsirsiz ötüşməyi. Son zamanlar manatın məzənnəsində sabitlik bizim de işimizə yarayır. Əvvəller satan bilmirdi ki, mənzilinə nə qədər qiymət qoysun. Çünkü manatın məzənnəsi sabit deyildi. İndi isə müyyən qədər bu problem öz həllini tapıb. Ancaq kiraya mənzil bazarındaki ucuzaşma manat-dollar münasibətlərindən qaynaqlanır. Hər il yay aylarında tələbələr bölgələrə getdiyiklər üçün kiraya bazarında ucuzaşma olur. Eyni zamanda tikinti sektorunda geriləmə də kiraya mənzil bazarına təsir edib. Əvvəller bu ətrafda kiraya yaşayan ailələrin əksəriyyəti, indi öz rayonlarına qayıdlılar. Bu da qiymətə təsir edən amildir. Hazırda kiraya üçün müraciət edənlər müyyən qədər olsa da, satış yoxdur. İnsanlar daha çox torpaq almaq üçün müraciət edirlər. Torpaqların da qiymətlərində müyyən qədər azalma var. Ucuz torpaqlar əsasən sənədi olmayan torpaqlardır. Elə insanlar da daha çox sənədsiz torpağı almağa üstünlük verirlər".

Mövcud durumla bağlı qəzetiimizə danişan iqtisadçı Rəşad Həsənov bildirdi ki, Azərbaycanda kiraya qiymətləri digər ölkələrlə müqayisədə aşağıdır: "Diger ölkələrdə kiraya qiymətlərinə də daşınmaz əmlakın getirdiyi illik renta gəlirlərini müqayisə etdikdə, Azərbaycanda bu göstərici kifayət qədər aşağıdır. Yeni əmlaka verilən vəsaitlə onun renta gəlirləri arasında asılılığı müyyənleşdi-

Mənzil bazarında evlər

Ucuzaş - Üç səbəb

Yay mövsümü ilə əlaqədar kiraya və daşınmaz əmlak bazarında durğunluq yaranıb; **iqtisadçı ekspert:** "Ucuzaşma davam edəcək, çünki..."

ən zaman kirayelərin həcmi təblərin bağlanması fonunda aşağı qiymətləndirilir. Ancaq hər bir əmlakın müyyən bir qismi rəyonlara köçüb. Digər bir amil isə yenə də əhalinin imkanlarının məhduduluğundan asılıdır. Əhalinin alıcılıq imkanlarının məhdudlaşması son nəticədə müyyən qədər bazarda qiymətlər üzərində təzyiq formalasdır. Bu təzyiq uzun müddət öz təsirini davam etdirədə, mövsumluq amillər böyük ehtimalla 2-3 ay sonra bazarda yeniden əlavə tələb formalasdırıqla, qiymətlərin yuxarı yönü dinamikasına getirib çıxaracaq".

Eksert daşınmaz əmlak bazarındaki durumu da təhlil

elədi: "2014-cü ilin sonundan başlayaraq daşınmaz əmlak bazarında təklif telebi üstəldi. Nəticədə isə qiymətlər ciddi şəkildə azalmağa başlayıb. Burada da müxtəlif faktorlar var. Bu faktorlardan biri dövriyyədə vəsaitlərin həcmi və əhalinin ümumi gəlirlərinin azalması, eyni zamanda biznes sektorunda yaşanan gərginliklərin neticəsində subyektlərin öz əmlak-

Xəber verdiyimiz kimi, bu ayın əvvəlində ABŞ ordusu və Suriya Demokratik Qüvvələrinin silahlı birlilikləri Raqqa əməliyyatını başladıb. Suriyanın strateji əhəmiyyətli Raqqa şəhəri Fərat çayı sahilində yerləşir, eyni zamanda mühüm əhəmiyyətli nəqliyyat qovşağı üzərindədir. 2014-cü ildən şəhər İŞİD-in nəzarətindədir və faktiki olaraq qruplaşmanın Suriyadakı "paytaxtı" hesab olunur.

Bu səbəbdən də Suriyada sıxışdırılan İŞİD-in əlindeki əsas mərkəz olan Raqqanın əle keçirilməsi bölgədəki əsas oyunçuların marağındaır. Raqqanı şimal və şərq hissədən SDQ - kurd qüvvələri və ABŞ ordusu, cənub və qərbədən isə Suriya ordusu rusların dəstəyi ilə əle keçirməyə çalışır. Amerikalılar kürdlərin Raqqa əməliyyatına ciddi dəstək verir, kurd qüvvələrini silahlandırb və artıq ayıldır ki, kurd qüvvələrinə hərbi təlim keçilir. Raqqanın kürdlərin əlinə keçməsi Suriyanın şimalında kürdlərin mövqelerinin möhkəmlənməsinə və əsas hərbi-siyasi güce əvvəlimesinə getir biler.

Bu səbəbdən amerikalılar bütün "yatırımı" kürdlərin üzərinə qoyub, hətta Türkiye kimi NATO müttefiqi ilə ciddi gerçəklilik səbəb olsa da, Vaşinqton PKK-nın Suriya qolu olan PYD və YPG qruplaşması ilə Raqqa əməliyyatına getdi.

Suriya hakimiyyəti isə cənubdan və qərbədən irəliləyərək Raqqanı əle keçirməyə çalışır. Çünkü Raqqanın kürdlərin və amerikalıların əlinə keçməsi Suriyada Bəşər Əsədin böyük itkisi olacaq. Hazırda hər iki qüvvə sürətənən Raqqaya doğru irəliləyir. Ötən həftə sürətənən irəliləyən SDQ və Suriya ordusu Raqqa ətrafında bir neçə yaşayış məntəqəsini azad edib. El-Masdər saytı Suriya ordusunun 14 yaşayış məntəqəsini azad etdiyi xəbərini yayıb. Bir neçə neft bölgəsi, o cümlədən İŞİD-in təlim düşərgəsini tutub.

Ancaq gözləniləndi kimi, Raqqa ətrafında Suriya ordusu ilə kürdlər arasında toqquşmadan qəçməq mümkün olmayıb. Şəhər ətrafında qarşı-qarşıya gələn Suriya ordusu və kurd qüvvələri arasında baş verən qarşidurmada kürdlərin iki avtomobili vurulub, Suriya ordusuna aid 3 avtomobil də zərər görüb. Toqquşmalar İŞİD-in əl-Əsəd gölü ətrafında 20 kəndi tərk etdikdən sonra başlayıb. Ehtimal ki, yene də davam edəcək.

Məsələ ondadır ki, hər iki tərəf Raqqaya əhəmiyyət verir, çünkü yuxarıda qeyd etdiyi-

Raqqa əməliyyatı: kürdlərlə Suriya ordusu qarşı-qarşıya gelir

Kurd silahlıları isə "Fırat Kalkanı" əməliyyatı nəticəsində azad edilmiş ərazilərə göz dikib

miz kimi, şəhər Suriyada mühüm strateji əhəmiyyətə malikdir.

Üstəlik, hər iki qüvvə şəhərə yaxınlaşış və onu almağa hazırlaşır. Bu səbəbdən de Raqqa uğurunda savaş eyni zamanda Suriya hökuməti və kürdlər üçün ciddi sinəq olacaq. Üstəlik, bu qüvvələrin araxında ABŞ və Rusiyanın dayanması faktını nəzərə alsaq, prosesin içində dünyadan böyük güclərinin də olduğunu deyə bilərik.

Maraqlıdır ki, İŞİD ya-vaş-yavaş Raqqanı tərk etməyə hazırlaşır. Son həftələrdə bir neçə dəfə İŞİD konvoyları şəhəri tərk edərək Deyr ez-Zor şəhərinə doğru çəkiləmisi müşahidə olunub. Bele görünür ki, İŞİD Raqqada iki tərəfdən, həm Suriya ordusu və ruslar, həm də SDQ və amerikalılara qarşı eyni zamanda vuruşa bilməyəcəyini anlıyır. Eyni zamanda İŞİD Raqqanı tərk etməkələr, Suriya ordusu və kürdləri qarşı-qarşıya qoymaq istəyir. Çünkü şəhəri onszu da saxlaya bilməyəcəyini anlıyır.

Raqqanı kürdlərin əle keçirməsi həm də Türkiye üçün başağısı olacaq. Çünkü kürdlər bununla Suriyanın şimalında faktiki olaraq əsas güce əvrilirlər. Ankara daha önce uzun müddət Vaşinqto-

nu kürdlərlə ittifaqdan çəkin-dirməyə çalışsa da, Pentaqon məhz kürdləri seçdi. Burda bir məqsəd de Türkiye hökumətinin əl-qolunun bağlanmasıdır.

Yeri gəlmışkən, bu günlərə də məlum olub ki, kürdlər Türkiyə ordusunun "Fırat Kalkanı" əməliyyatı zamanı azad edilmiş bölgələrə göz dikib. Bu günlərdə YPG komandirlərindən biri yaydığı videoda Raqqadan sonra hədəflərinin "Fırat Kalkanı" bölgəsi olduğunu deyib. Hətta bununla

Türkiyə ordusuna hücum edəcəklərini bildirir. O, hazırlıqların gizli olduğunu və kürdlərin Kobani və Afrin arasındakı bölgədən vaz keçmədikləri ni qeyd edir.

Katırladıq ki, 2016-ci ilin avqustun 24-də başlayan "Fırat Kalkanı" əməliyyatı 5 aydan bir az artıq davam etmiş və Türkiye ordusu müttefiq siyahıllarla birlikdə 2 min kv.km ərazini azad edib. Ancaq kürdlərin əle keçən videoosu onu göstərir ki, ABŞ və kürdlər Suriyanın şimalında Hataya qədər zolağın yenidən kürdlərin nəzaretində olmasında maraqlıdır. Bu isə daha əvvəldən belli olan "dənizə qədər kurd koridoru" layihəsinin doğru olduğunu təsdiqleyir. ABŞ ordusu Suriya-

ayında ABŞ prezidentinin imzaladığı sərəncama əsasən ABŞ ordusu kürdlərə 300 milyon dollar dəyərində döyüş silahları verəcək. Silahlar kurd qüvvələrinə göndərilməkdə davam edir.

Son olaylar göstərir ki, bir zamanlar Suriya məsələsində ABŞ və Türkiye müttefiq olaraq ortaq mövqədən çıxış etsələr də, indi artıq bu, mövcud deyil. Türkiye hökuməti bir zamanlar Suriyada əsas oyunçularından biri olsa da, indi faktiki olaraq NATO müttefiqi ABŞ tərəfindən təcrid olunub. Türkiyənin dəsteklədiyi qüvvələrin isə demək olar ki, heç bir fəallığı yoxdur. Hətta Türkiyədə təlim keçən silahlıların bir qismının kürdlərə qoşulması haqda bilgiler internetə sızıb.

Qeyd edək ki, Raqqa əməliyyatı öncəsi Türkiyənin israrlı tələblərindən sonra Vaşinqton kürdlərinin Türkiyə sərhədindən kənarda tutulacağıni, verilən silahlıların PKK-nın elinə keçməyəcəyi bərədə və verdilər. Hətta Türkiyə-Suriya sərhədlerinə kurd qüvvələri və Türkiye ordusu arasına ABŞ əsgərlərini yerləşdirdilər. Ancaq kürdlərin "Fırat Kalkanı" bölgəsinə hücumu olacaqsası, Vaşinqtonun hansı mövqədə dayanacağı maraqlıdır.

□ Kənan RÖVŞƏNOĞLU

Amerikada yaşayan yazar: "Azərbaycanda 18+ romanlar yazmağa ehtiyac var"

Amerikada yaşayan və fəaliyyət göstərən azərbaycanlı yazar-rejissor Sevinc Səfərova Bakının qonağı olub. Musavat.com saytının suallarına cavab verən yazar Amerikadakı fəaliyyətdən danışır:

- *Sevinc xanım, əzəzdən ki, Bakıda yoxsunuz. Səsinizi ta okeanın o tayından eşitdik. Orada nələrlə məşğul idiniz?*

- Səsim, neinki okeanın o tayından mənə elə gelir ki, bütün dünyadan gelir (gülür). Getdiyim hər ölkədə nələrisə öyrənirəm. Hər ölkənin özünəməxsus ab-havası var. İnsan gözəllik görəndə şair olmaq istəyir. Ona görə də ruhumun dinclik taplığı mənzərələri görmək üçün tez-tez səfərləre çıxıram. Bundan başqa kino və film sahəsində ən peşəkar universitetləri ilə əlaqələr qurur, onlara eməkdaşlıq edirəm.

- *Amerikada Azərbaycanın səsi necə eşidilir?*

- Şükrülər olsun ki, ölkəmiz çox istedadlar yetişdirib və bu gün də yetişdirməkdədir. Bizim tariximiz, milli müsiquimiz, adətlərimiz, mətbəximiz çox zəngindir. Ölkəmizi beynəlxalq arenada tanıtmaq üçün prezidentimiz əlindən gələni edib və yene də etməkdədir. Belə ki, ölkəmizdə keçirilən "Eurovision 2012", Bakı 2015 Avropa Oyunları, "Formula-1", IV İsləm Həmrəylik Oyunları buna bariz nümunədir. Bütün bunular yanaşı yene də təessüf hissə ilə qeyd etməliyəm ki, Azərbaycanın səsi okeanın o tayından çox zəif eşidilir. Bu məsələdə əsas iş tekə dövlət başçısına düşməməlidir. Hesab edirəm ki, hər bir vətəndaş öz ölkəsi üçün zərrə qədər nələrse etməlidir.

- *Sizcə, necə təbliğat aparılmalıdır?*

- Təbliğat tekə ölkədə aparılan beynəlxalq yarışmalarla bitmir. Təbliğat hər bir vətəndaşın içinde olmalıdır. Onlar getdiyikləri hər bir ölkədə Azərbaycan mədəniyyətini, mətbəxini, müsiquini, tarixini təbliğ etməlidir. Qarabağ həqiqətlərini dünyaya bəyan etməlidirlər. Bunun üçün də ilk növbədə öz tarixini, kökünü yaxından bələd olmalıdır ki, yad bir ölkədə ondan nəyisə sorşanda qarşısında əsaslı şəkildə bir argument qoya bilsin.

- *Ölkəmizi beynəlxalq müsabiqələrdə təmsil edən iştirakçılar haqqında nə düşünürsünüz?*

- Mənəcə, onlar sadəcə olaraq özlərini iştirak edəcəyi müsabiqəye hazırlayırlar. Müsabiqədən sonra it-bata düşürlər. Beynəlxalq müsabiqələr qatılan hənsi gəncimizin müsabiqədən sonra daha da fəal çalışmasını görmüşünüz? Müsabiqə ilə sanki onların yaradıcılığı da tükenir. Təessüf ki, bu gün Azərbaycan şou-biznesində səsi olmayan ancaq yalandan "mənəm-mənəm" deyən müğənniciklər at oynadır. İstedadlı sənət adamları isə kənarə çəkilib müşahidə aparmaqdə davam edirlər.

- *Sizcə biri ölkəmizi beynəlxalq səhnələrdə təmsil edə bilər?*

- Azərbaycanda kifayət qədər istedadlı, bacarıqlı, güclü səs imkanlarına malik olan ifaçılarımız var. Təessüf ki, ölkəmizi beynəlxalq arenalarda təmsil edənlər çox az saydadır. Təbii ki, bunu daha geniş auditoriyaya çıxarmaq imkandan asılıdır.

- *Məşhur türkiyəli yazar və rejissor Ünal Küpeli müəllifi olduğunu "Günah" romanının əsasında çəkiləcək filmin "Oscar" film festivalında namizəd olma biləcəyini deməsi.*

- Ünal Küpeli Türkiyənin tanınmış ve yaradıcılığı ilə sözünü demiş rejissorlardandır. O, eyni zamanda filosofdur. Ünal Küpeli "Günah" romanının təqdimatı zamanı öz çıxışında bu romanın onun ömrünün son günlerine sayılı günlər qalsa da, çəkicəyi bir film olacağı kimi fikirlər sesləndirmişdi. O, "Günah" romanına çəkilən filminin "Oskar" mükafatına bele layiq görücəyini də qeyd etmişdi.

- *Naya görə məhz "18+" roman yazdırınız. Buna ehtiyac var idim?*

- Düşünmürəm ki, Azərbaycanda "18+" mövzusunda roman yazmağa ehtiyac var. Çünkü gənclər, hətta şagirdlər belə dərsdən başqa hər şeyle məşğuldurlar. Bu kitabı yazıb bitirənə qədər o şeylərin şahidi oldum ki. Bəzən gördüklerime inanmadım və inanmaq istəmedim. Bunları bir azərbaycanlı qızı kimi dilimə gətirməyə utanıram. Onları yalnız bu kitaba yazmağı borc bildim. Günah məndən keçsin. Qəhrəmanının başına olmazın hadisələri gələndə onun cəmi 13 yaşı var idi.

- *Biliyiniz ki, homoseksuallıqla bağlı romanlar hər ölkədə qəbul olunmur?*

- Bəli, mən bu romanı yazarkən hər şeyi gözdən keçirmişdim. Onu necə qəbul olunacağına öncədən müyyən etmişdim. Burda təccübələnəcək heç nə yoxdur. Biliyəm ki, homoseksuallıq məsləmən ölkələrində qəbul olunmur. İnsan özündən qaza bilməz. Bu romanı yazdığını zaman yaşadığım hissi heç nə əvəz edə bilməz. Mən oradakı qəhrəmanların hissələrini sanki bir-bir yaşmış kimi oldum. Bu dəhşətdir.

□ Kənən RÖVŞƏNOĞLU

Dubayda oğurlanaraq Bakıya getirilən uşağın işində yeni gelişmə

Vəkil deyir ki, Ceyla Bağırovəni indi də Azərbaycandan qaçırmak istəyirlər

Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin (BƏƏ) Dubay Əmirliyində Azərbaycanın Aile, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin (AQUP DK) əməkdaşının adı qarışan qovğa haqda yazmışdır. Dubay Əmirliyində bank sektorunda çalışan Qırğızstan vətəndaşı Merim Beishkeyeva Azərbaycan vətəndaşı Davud Bağırovun onun aza-yaslı övladını oğurlamaqdə ittiham edir. İşdə AQUP DK-nin Uşaq problemləri şöbəsinin müdürü Cümile Bağırovənin adı da keçir. C.Bağırova D.Bağırovun bacısıdır.

Merim Beishkeyeva 2017-ci ilin fevralında Bakıda olub, övladının oğurlanması ilə bağlı ölkə başçısına, baş prokurora, Milli Məclisin sədrinə, ombudsmana, AQUP DK-nin sədrini Hicran Hüseynova müraciətlər ünvanlayıb. O, AQUP DK-ya qəbul qədim, amma onu qəbul etmeyiblər.

Merim Beishkeyevanın nümayəndəsi Abdulla Əfəndizadə deyir ki, hazırda Azərbaycanda iş üzrə bir neçə iddiya qaldırıblar. Eyni zamanda BƏƏ-nin müvafiq qurumlarında da müraciətləri araşdırılmalıdır. Azərbaycan məhkəmələrində həmin iddialar üzrə prosesler olduqca ləng və qanun pozuntularına yol veril-

məklə aparılır. Sonuncu belə bir proses bir neçə gün əvvəl yekunlaşır. Nümayəndənin sözlərinə görə, 1 sayılı İnzibati İqtisad Məhkəməsinə azyaşlı Ceyla Bağırovənin adına Azərbaycanda 2012-ci ildə verilmiş doğum şəhadəthəməsinin etibarlılığını təsdiq etməyi istəyir. Məhkəmələrin getdiyi bir vaxtda məlumat alıblar ki, azyaşını bu dəfə Azərbaycandan çıxarıraq başqa bir ölkəyə qaytacağı haqda məlumat alıblar. Odur ki, A.Əfəndizadə M. Beishkeyevanın D.Bağırova qarşı 8 fevral 2017-ci ildə Səbəylə Rayon Məhkəməsinə

təqdim etdiyi "pozulmuş valideynlik hüquqlarının bərpası, uşaqla ənsiyyət hüququnun tənimsinə və uşağın valideynin yanında qalmasına" dair iddiaya azyaşının Azərbaycandan kənara çıxmamasına qadağan qoyulması haqda ərizə elavə edib.

Ərizə Səbəylə Rayon Məhkəməsinin hakimi Elmar Rəhimov tərəfindən 9 fevral 2017-ci ildə təmin olunub. Həmin qərardaddan D.Bağırovun nümayəndəsi apelyasiya şikayəti verib. Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin hakimi Namig Cəfərov 27 mart 2017 tarixli qərardادı ile apelyasiya şikayəti təmin olunmayıb. Qərarda qarşı cavabda D.Bağırov Ali Məhkəməye kasasiyya şikayəti verib. Şikayətin baxılması Ali Məhkəmənin hakimi İlqar Dəmirova həvələ olunub. Hazırkı vaxta qədər hakim İlqar Dəmirovun şikayəti və məhkəmə icası haqda bildirişi qarşı tərəfə göndərənmişdir. 16 iyul 2017-ci ildə A.Əfəndizadə Ali Məhkəmə olarkən ona məlum olub ki, məhkəmə icası 6 iyul 2017-ci il tarixə təyin edib. Kassasiyya şikayətin kserosüretini həmin gün nümayəndə ala bilib.

Nümayəndə xatırladı ki, anasından Dubayda oğurlanaraq Türkiyə üzərindən Azərbaycana gətirilən azyaşlı C.Bağırova Amerika vətəndaşıdır. Bunu təsdiq edən ABŞ-da verilmiş sənədlər də var və həmin sənədlər 1 sayılı İnzibati İqtisad Məhkəməsinin hakimi Museib Bayramova təqdim olunub. Amma hakim məhkəmə zamanı təqdim olunan sənədləri kənara qo'yub və qanunsuz qərar çıxarıb.

Nümayəndə deyir ki, hakim yəl verdiyi saxtakarlıqla əlaqədər 1 sayılı İnzibati İqtisad Məhkəməsinin sədrinə də ərizə ilə müraciət edib: "Müraciətmədə sədrən xahiş etmişəm ki, rəhbərlik etdiyi məhkəmədə baş verən saxtakarlıqların aradan qaldırılması üçün həmin tarixdə

16:50-dən 18:00-a qədər olan müddətə dəhlizdəki audio-videoya baxış keçirsin. Lakin sədr müaciətimə reaksiya vermır".

A.Əfəndizadənin sözləri ne görə, D.Bağırovun Azərbaycandakı himayəçilərindən biri də Səbəylə Rayon Məhkəməsinin sədrini Araz Hüseynovdur: "Ceyla Bağırova Dubayda oğurlanaraq Azərbaycana getiriləndən sonra Səbəylə Rayon Məhkəməsində Davud Bağırovun Merim Beishkeyevaya qarşı "nikahın pozulması, azyaşının atanın yanında qalması" iddiası ildir. 16:50-dən 18:00-a qədər surəti ilə - cəmi 1 iclasda təmin olunub. Bu görünəməni özbaşınlıqdır. Hakim hətta görüntüsü üçün belə himayəci və qəyyumluq orqanlarını işə cəlb etməyib. Bundan başqa eyni predmet üzrə 2015-ci ilin iyulunda Merim Beishkeyevaya Dubay Məhkəməsində D.Bağırova qarşı iddia qaldırıb, Bağırov oradakı prosesdə özü və vəkilləri iştirak edib. Dubayın 1-ci instansiya məhkəməsi Bağırovun xeyrinə qərar çıxarıb. Dubayın apelyasiya instansiyası isə həmin qərarı leğv edərək Merim Beishkeyevanın xeyrinə qərar verib. Məhkəmədə D.Bağırov uduzacağını anlayanda Azərbaycan məhkəməsinin həmin predmet üzrə qərar çıxarması haqda məlumat verib. Lakin ona izah ediblər ki, hələ 1-ci instansiya məhkəməsində tərəflərə vətəndaşları olduğu ölkələrin qanunlarına uyğun olaraq iddiaya baxılması teklif edilib. Lakin onlar bundan imtina edərək iddiaya məhz Dubay Məhkəməsində baxılmasını arzuladıqlarını söyləyiblər. Bu səbəbdən də Dubay Ali Məhkəməsi Azərbaycan məhkəməsinin qanunsuzluqla, ildirim surəti ilə çıxardığı qərarını tanımayıb. Bundan başqa ilkin iddia 2015-ci ildə Dubayda verildiyi və baxıldığı halda eyni predmet üzrə 2016-ci ilde Azərbaycan məhkəməsinin şoku altında olan ahl kişinin ürəyi partlayıb və onun həyatını xilas etmek mümkün olmayıb.

A.Əfəndizadə deyir ki, Azərbaycanda D.Bağırovun iddiası ilə onun maraqlarına uyğun şəkildə, qanunsuz çıxarılmış qətnaməni yalnız 19 yanvar 2017-ci ildə ala biliblər: "5 fevralda Merim Bakıya gəldi və biz həmin qanunsuz qətnamədən de apelyasiya şikayəti verid. Şikayətə Dubay məhkəmələrinin iş üzrə qərarlarını da elavə etdik. Həkim Abdin Hüseynov məhkəmə icası haqda bildiriş göndərərək eyni zamanda qeyd etmişdir ki, iş materiallarının 42-ci vərəqində Merim Beishkeyevanın Azərbaycan məhkəməsinin qətnamesini alması barədə imzası var. Həkim diqqətinə çatdırıldı ki, M. Beishkeyevanın qətnamədən de apelyasiya şikayəti verid. Şikayətə Dubay məhkəmələrinin iş üzrə qərarlarını da elavə etdik. Həkim Abdin Hüseynov məhkəmə icası haqda bildiriş göndərərək eyni zamanda qeyd etmişdir ki, iş materiallarının 42-ci vərəqində Merim Beishkeyevanın Azərbaycan məhkəməsinin qətnamesini alması barədə imzası var. Həkim diqqətinə çatdırıldı ki, M. Beishkeyevanın qətnamədən de apelyasiya şikayəti verid. Şikayətə Dubay məhkəmələrinin iş üzrə qərarlarını da elavə etdik. Həkim Abdin Hüseynov məhkəmə icası haqda bildiriş göndərərək eyni zamanda qeyd etmişdir ki, iş materiallarının 42-ci vərəqində Merim Beishkeyevanın Azərbaycan məhkəməsinin qətnamesini alması barədə imzası var. Həkim diqqətinə çatdırıldı ki, M. Beishkeyevanın qətnamədən de apelyasiya şikayəti verid. Şikayətə Dubay məhkəmələrinin iş üzrə qərarlarını da elavə etdik. Həkim Abdin Hüseynov məhkəmə icası haqda bildiriş göndərərək eyni zamanda qeyd etmişdir ki, iş materiallarının 42-ci vərəqində Merim Beishkeyevanın Azərbaycan məhkəməsinin qətnamesini alması barədə imzası var. Həkim diqqətinə çatdırıldı ki, M. Beishkeyevanın qətnamədən de apelyasiya şikayəti verid. Şikayətə Dubay məhkəmələrinin iş üzrə qərarlarını da elavə etdik. Həkim Abdin Hüseynov məhkəmə icası haqda bildiriş göndərərək eyni zamanda qeyd etmişdir ki, iş materiallarının 42-ci vərəqində Merim Beishkeyevanın Azərbaycan məhkəməsinin qətnamesini alması barədə imzası var. Həkim diqqətinə çatdırıldı ki, M. Beishkeyevanın qətnamədən de apelyasiya şikayəti verid. Şikayətə Dubay məhkəmələrinin iş üzrə qərarlarını da elavə etdik. Həkim Abdin Hüseynov məhkəmə icası haqda bildiriş göndərərək eyni zamanda qeyd etmişdir ki, iş materiallarının 42-ci vərəqində Merim Beishkeyevanın Azərbaycan məhkəməsinin qətnamesini alması barədə imzası var. Həkim diqqətinə çatdırıldı ki, M. Beishkeyevanın qətnamədən de apelyasiya şikayəti verid. Şikayətə Dubay məhkəmələrinin iş üzrə qərarlarını da elavə etdik. Həkim Abdin Hüseynov məhkəmə icası haqda bildiriş göndərərək eyni zamanda qeyd etmişdir ki, iş materiallarının 42-ci vərəqində Merim Beishkeyevanın Azərbaycan məhkəməsinin qətnamesini alması barədə imzası var. Həkim diqqətinə çatdırıldı ki, M. Beishkeyevanın qətnamədən de apelyasiya şikayəti verid. Şikayətə Dubay məhkəmələrinin iş üzrə qərarlarını da elavə etdik. Həkim Abdin Hüseynov məhkəmə icası haqda bildiriş göndərərək eyni zamanda qeyd etmişdir ki, iş materiallarının 42-ci vərəqində Merim Beishkeyevanın Azərbaycan məhkəməsinin qətnamesini alması barədə imzası var. Həkim diqqətinə çatdırıldı ki, M. Beishkeyevanın qətnamədən de apelyasiya şikayəti verid. Şikayətə Dubay məhkəmələrinin iş üzrə qərarlarını da elavə etdik. Həkim Abdin Hüseynov məhkəmə icası haqda bildiriş göndərərək eyni zamanda qeyd etmişdir ki, iş materiallarının 42-ci vərəqində Merim Beishkeyevanın Azərbaycan məhkəməsinin qətnamesini alması barədə imzası var. Həkim diqqətinə çatdırıldı ki, M. Beishkeyevanın qətnamədən de apelyasiya şikayəti verid. Şikayətə Dubay məhkəmələrinin iş üzrə qərarlarını da elavə etdik. Həkim Abdin Hüseynov məhkəmə icası haqda bildiriş göndərərək eyni zamanda qeyd etmişdir ki, iş materiallarının 42-ci vərəqində Merim Beishkeyevanın Azərbaycan məhkəməsinin qətnamesini alması barədə imzası var. Həkim diqqətinə çatdırıldı ki, M. Beishkeyevanın qətnamədən de apelyasiya şikayəti verid. Şikayətə Dubay məhkəmələrinin iş üzrə qərarlarını da elavə etdik. Həkim Abdin Hüseynov məhkəmə icası haqda bildiriş göndərərək eyni zamanda qeyd etmişdir ki, iş materiallarının 42-ci vərəqində Merim Beishkeyevanın Azərbaycan məhkəməsinin qətnamesini alması barədə imzası var. Həkim diqqətinə çatdırıldı ki, M. Beishkeyevanın qətnamədən de apelyasiya şikayəti verid. Şikayətə Dubay məhkəmələrinin iş üzrə qərarlarını da elavə etdik. Həkim Abdin Hüseynov məhkəmə icası haqda bildiriş göndərərək eyni zamanda qeyd etmişdir ki, iş materiallarının 42-ci vərəqində Merim Beishkeyevanın Azərbaycan məhkəməsinin qətnamesini alması barədə imzası var. Həkim diqqətinə çatdırıldı ki, M. Beishkeyevanın qətnamədən de apelyasiya şikayəti verid. Şikayətə Dubay məhkəmələrinin iş üzrə qərarlarını da elavə etdik. Həkim Abdin Hüseynov məhkəmə icası haqda bildiriş göndərərək eyni zamanda qeyd etmişdir ki, iş materiallarının 42-ci vərəqində Merim Beishkeyevanın Azərbaycan məhkəməsinin qətnamesini alması barədə imzası var. Həkim diqqətinə çatdırıldı ki, M. Beishkeyevanın qətnamədən de apelyasiya şikayəti verid. Şikayətə Dubay məhkəmələrinin iş üzrə qərarlarını da elavə etdik. Həkim Abdin Hüseynov məhkəmə icası haqda bildiriş göndərərək eyni zamanda qeyd etmişdir ki, iş materiallarının 42-ci vərəqində Merim Beishkeyevanın Azərbaycan məhkəməsinin qətnamesini alması barədə imzası var. Həkim diqqətinə çatdırıldı ki, M. Beishkeyevanın qətnamədən de apelyasiya şikayəti verid. Şikayətə Dubay məhkəmələrinin iş üzrə qərarlarını da elavə etdik. Həkim Abdin Hüseynov məhkəmə icası haqda bildiriş göndərərək eyni zamanda qeyd etmişdir ki, iş materiallarının 42-ci vərəqində Merim Beishkeyevanın Azərbaycan məhkəməsinin qətnamesini alması barədə imzası var. Həkim diqqətinə çatdırıldı ki, M. Beishkeyevanın qətnamədən de apelyasiya şikayəti verid. Şikayətə Dubay məhkəmələrinin iş üzrə qərarlarını da elavə etdik. Həkim Abdin Hüseynov məhkəmə icası haqda bildiriş göndərərək eyni zamanda qeyd etmişdir ki, iş materiallarının 42-ci vərəqində Merim Beishkeyevanın Azərbaycan məhkəməsinin qətnamesini alması barədə imzası var. Həkim diqqətinə çatdırıldı ki, M. Beishkeyevanın qətnamədən de apelyasiya şikayəti verid. Şikayətə Dubay məhkəmələrinin iş üzrə qərarlarını da elavə etdik. Həkim Abdin Hüseynov məhkəmə icası haqda bildiriş göndərərək eyni zamanda qeyd etmişdir ki, iş materiallarının 42-ci vərəqində Merim Beishkeyevanın Azərbaycan məhkəməsinin qətnamesini alması barədə imzası var. Həkim diqqətinə çatdırıldı ki, M. Beishkeyevanın qətnamədən de apelyasiya şikayəti verid. Şikayətə Dubay məhkəmələrinin iş üzrə qərarlarını da elavə etdik. Həkim Abdin Hüseynov məhkəmə icası haqda bildiriş göndərərək eyni zamanda qeyd etmişdir ki, iş materiallarının 42-ci vərəqində Merim Beishkeyevanın Azərbaycan məhkəməsinin qətnamesini alması barədə imzası var. Həkim diqqətinə çatdırıldı ki, M. Beishkeyevanın qətnamədən de apelyasiya şikayəti verid. Şikayətə Dubay məhkəmələrinin iş üzrə qərarlarını da elavə etdik. Həkim Abdin Hüseynov məhkəmə icası haqda bildiriş göndərərək eyni zamanda qeyd etmişdir ki, iş materiallarının 42-ci vərəqində Merim Beishkeyevanın Azərbaycan məhkəməsinin qətnamesini alması barədə imzası var. Həkim diqqətinə çatdırıldı ki, M. Beishkeyevanın qətnamədən de apelyasiya şikayəti verid. Şikayətə Dubay məhkəmələrinin iş üzrə qərarlarını da elavə etdik. Həkim Abdin Hüseynov məhkəmə icası haqda bildiriş göndərərək eyni zamanda qeyd etmişdir ki, iş materiallarının 42-ci vərəqində Merim Beishkeyevanın Azərbaycan məhkəməsinin qətnamesini alması barədə imzası var. Həkim diqqətinə çatdırıldı ki, M. Beishkeyevanın qətnamədən de apelyasiya şikayəti verid. Şikayətə Dubay məhkəmələrinin iş üzrə qərarlarını da elavə etdik. Həkim Abdin Hüseynov məhkəmə icası haqda bildiriş göndərərək eyni zamanda qeyd etmişdir ki, iş materiallarının 42-ci vərəqində Merim Beishkeyevanın Azərbaycan məhkəməsinin qətnamesini alması barədə imzası var. Həkim diqqətinə çatdırıldı ki, M. Beishkeyevanın qətnamədən de apelyasiya şikayəti verid. Şikayətə Dubay məhkəmələrinin iş üzrə qərarlarını da elavə etdik. Həkim Abdin Hüseynov məhkəmə icası haqda bildiriş göndərərək eyni zamanda qeyd etmişdir ki, iş materiallarının 42-ci vərəqində Merim Beishkeyevanın Azərbaycan məhkəməsinin qətnamesini alması barədə imzası var. Həkim diqqətinə çatdırıldı ki, M. Beishkeyevanın qətnamədən de apelyasiya şikayəti verid. Şikayətə Dubay məhkəmələrinin iş üzrə qərarlarını da elavə etdik. Həkim Abdin Hüseynov məhkəmə icası haqda bildiriş göndərərək eyni zamanda qeyd etmişdir ki, iş materiallarının 42-ci vərəqində Merim Beishkeyevanın Azərbaycan məhkəməsinin qətnamesini alması barədə imzası var. Həkim diqqətinə çatdırıldı ki, M. Beishkeyevanın qətnamədən de apelyasiya şikayəti verid. Şikayətə Dubay məhkəmələrinin iş üzrə qərarlarını da elavə etdik. Həkim Abdin Hüseynov məhkəmə icası haqda bildiriş göndərərək eyni zamanda qeyd etmişdir ki, iş materiallarının 42-ci vərəqində Merim Beishkeyevanın Azərbaycan məhkəməsinin qətnamesini alması barədə imzası var. Həkim diqqətinə çatdırıldı ki, M. Beishkeyevanın qətnamədən de apelyasiya şikayəti verid. Şikayətə Dubay məhkəmələrinin iş üzrə qərarlarını da elavə etdik. Həkim Abdin Hüseynov məhkəmə icası haqda bildiriş göndərərək eyni zamanda qeyd etmişdir ki, iş materiallarının 42-ci vərəqində Merim Beishkeyevanın Azərbaycan məhkəməsinin qətnamesini alması barədə imzası var. Həkim diqqətinə çatdırıldı ki, M. Beishkeyevanın qətnamədən de apelyasiya şikayəti verid. Şikayətə Dubay məhkəmələrinin iş üzrə qərarlarını da elavə etdik. Həkim Abdin Hüseynov məhkəmə icası haqda bildiriş göndərərək eyni zamanda qeyd etmişdir ki, iş materiallarının 42-ci vərəqində Merim Beishkeyevanın Azərbaycan məhkəməsinin qətnamesini alması barədə imzası var. Həkim diqqətinə çatdırıldı ki, M. Beishkeyevanın qətnamədən de apelyasiya şikayəti verid. Şikayətə Dubay məhkəmələrinin iş üzrə qərarlarını da elavə etdik. Həkim Abdin Hüseynov məhkəmə icası haqda bildiriş göndərərək eyni zamanda qeyd etmişdir ki, iş materiallarının 42-ci vərəqində Merim Beishkeyevanın Azərbaycan məhkəməsinin qətnamesini alması barədə imzası var. Həkim diqqətinə çatdırıldı ki, M. Beishkeyevanın qətnamədən de apelyasiya şikayəti verid. Şikayətə Dubay məhkəmələrinin iş üzrə qərarlarını da elavə etdik. Həkim Abdin Hüseynov məhkəmə icası haqda bild

Son günler maşın sahiblərinin "qara günləri" başlanıb. Ele gün olmur ki, hansısa siğora şirkətindən zəng edib, siğorta xidməti təklif etməsinələr. Bəzən bu, bezdirici xarakter alır. Amma fakt budur ki, Azərbaycan insan üçün siğorta anlayışı daha çox maşınla məhdudlaşdır.

Tibbi siğorta, yük siğortası, emlak siğortası və sair və ilaxır siğorta növləri mövcuddur. Həqqında danışdığımız icbari siğorta insanların məcburən yönləndirildiyi siğorta növüdür. Bu səbəbdən də hadisə baş verəndə çox nadir hallarda şirkət xəbər verirlər. İcbari siğorta qəzaya uğramış maşın sahibinin yox, qəza qurbanı olan maşın sahibinin zərərini ödəyir. Belə olan halda isə qəza yerində dayanıb, polisə tuş gəlmək, sürücülük vəsiqəsinə "bal" qazandırmak arzu edilən deyil.

"Siğorta haqqında" Qanunda deyilir ki, siğorta müqaviləsi siğorta olunanla siğortaçı arasında sazişdir. Bu müqaviləyə görə, siğortaçı siğorta hadisəsi zamanı siğorta olunana və ya xeyrinə siğorta müqaviləsi bağlanmış digər şəxse siğorta ödənişi verməyi, siğorta olunan isə müyyənənəşdirilmiş müddətlərdə siğorta haqqı ödəməyi öhdəsinə götürür.

Siğorta müqaviləsində tərəflərin razılışmasına əsasən başqa şərtlər də qoyula bilər. Deməli, siğorta vətəndaşın xeyrinə olan aktıdır. Sadəcə, Azərbaycanda siğorta bazarı yenicə formalasdığından vətəndaşlar arasında siğortanın həqiqi izahı anlaşılmayıb. Əsasən əyalətdə siğorta işin qeyri-ciddi baxışlar var.

Eyni vaxtda bir neçə siğorta şirkəti ilə əməkdaşlıq edən Vəfadar Quliyev deyir ki, insanların siğortaya marağının 2005-2006-ci illerdə daha yüksək olub. Sonradan bu maraq azala-azala gedib. O qeyd edir ki, tibbi siğortalar üçün könüllü qaydada elan verilsə də insanlar ona maraq göstərmir: "İnsanların siğortaya meyl etməməsinin səbəpleri çoxdur. Biri deyir kəsibçılıqdır, imkanım yoxdur. Digəri deyir ki, filan siğorta şirkəti ilə müqavilə bağladım, amma ziyanı ödəməkdən imtina etdi. Bəzilərini gedib məcbur siğorta edirlər və s. Belə hallara görə əhali passivdir. Amma dövlət şirkətində sənədlər qaydasındadırısa, dəymış ziyanı ödənilir. Bəzi özəl siğortalar mütləq bir bəhanə tapır. Bir də görürsən ki, maşın etibarname ilə başqasına verilib və hadisəni o törədir. Belə olanda bəhanə edib ziyanı ödəmirlər. Ya da deyirlər ki, qəzanı edən yenidən

Azərbaycanlılar

Siğortanı sevmir, amma...

Dünyada bu sahə dələduzlarının və iş adamlarının ən çox gəlir qazandığı sahədir; mənəvi zərərə görə, yad planetlilər tərəfindən öğurlandığı üçün siğortadan pul qoparanlar da var...

cə siğortalanıb, ya da qəza siğorta edənin ucbatından baş verib deyə vermir. Bir şey tapıb imtina edirlər. Nəticədə siğorta şirkətlərinə inamsızlıq yaranır. Amma dövlət şirkətində heç bir bəhanə getirilmir. Siğortalananın ziyanı ödənilir. Avtomobili başqası sürüb zədələsə də ziyan ödənir".

Onu da deyək ki, Azərbaycanda konkret obyektlər üzrə ixtisaslaşmış siğorta şirkətləri yoxdur. Siğorta şirkətlərinin məşğul olması üçün 28 növ fəaliyyət var. Azərbaycanda 30-a yaxın siğorta şirkəti bu 28 növ fəaliyyətin hər biri ilə məşğul olur. Bu da vətəndaşların tələbatının zəif olduğunu göstərir. Normal ölkələrdə siğorta şirkətlərinin tərkibində bir neçə bank olur, yəni onlar siğorta pulu yığır. Bu banklar vasitəsilə uzunmüddətli, qısamüddətli kreditlər, ipotekalar verilir.

Bizdə isə tərsinədir. Əvvəl banklar, bankdan sonra isə siğorta şirkəti yaradılır. Əslində siğorta şirkətlərindən dövriyyə banklara nisbətən qat-qat çox olmalıdır.

Azərbaycanda siğortanın ən çox yayılan növü şəxsi avtomobilərin siğortalanmasıdır. Apardığımız araşdırma zamanı melum oldu ki, xüsusi nəqliyyat vasitələrinin siğortasının nəzərə alınmayacağından narahatdır.

səviyyəsi

10 müxtəlif siğorta növü var - həm gülməli, həm ağlamalı...

Dünyada isə olduqca ilginc siğorta növləri mövcudur. Qərargahı Amsterdamda yerləşən "Hullberry" Siğorta Şirkəti 10 müxtəlif, ferqli siğorta növü təklif edir.

Məsələn, əgər benzinin qiyməti 15%-dən çox artarsa, onda növbəti 1000 litr benzin üçün siğorta şirkəti elave xərcləri ödəmək öhdəliyi daşıyır. Siğortanın qiyməti illik 19,95 avrodur. Bunun Azərbaycan kimi benzin qiyməti ilə tez-tez oynanılan ölkədə tətbiq olunması arzu edilən olardı.

Digər ağlagalmaz siğorta növü: tutaq ki, siz evdən tələsik çıxdınız, aclarlar evdə qaldı, qapı isə arxanızca bağlandı. Siğorta sizə günün və ya həftənin hansı hissəsində asılı olmayıraq, 100 avroya qədər ödəniş həyata keçirəcək. Siğortanın qiyməti isə illik 18 avrodan başlayır.

Liftdə qalanlar da qazanırlar. Bu halda da "Hullberry" şirkəti liftdə itirdiyiniz vaxt üçün 75 avro təzminat ödəməyi vəd edir. Siğortanın qiyməti: illik 12 avrodan 28 avroyadək məbləğdədir.

Lotereyada bəxti getirməyin də siğortası var imiş. İldə 52 dəfə lotereya oynayan, lakin heç nə udə bilməyən -

bəxti getirməyən şəxs siğorta şirkətindən 2500 avro pul ala bilər. Siğorta hadisəsinin baş vermə ehtimalı 1/4900-dür.

Nəzərə alsaq ki, altı rəqəmlü loteryyanın baş prizini udmaq şansı 1/14 milyona bərabərdir, o zaman bu ehtimal heç də pis deyil. Siğortanın qiyməti yenə də eynidir - illik 12 avrodan 28 avroyadək.

Gəlib çatdıq günümüz Azərbaycan üçün real siğortaya. Şirkət təklif edir ki, özünüze və ya dostlarınıza gizli kameralaya çəkilməkdən qorunmaq üçün siğorta şəhətnaməsi hədiyyə edəsiniz. Əger belə bir vəziyyətə düşsəniz, zərərəkən 1000 avroya qədər ödəniş ala bilər. Siğortanın qiyməti illik 12 avrodan 28 avroyadək.

Xəyanətə uğradığını öyrənen kişinin siğorta şirkətindən 500 avro ödəniş almaq hüquq var. Siğortanın qiyməti - illik 12 avrodan 28 avroyadək.

Azərbaycanda isə bu sadaladıqlarımızın heç biri yoxdur. Təkcə həyat siğortasından başqa. Artıq ölkədə fəaliyyət göstəren böyük siğorta şirkətlərinin həyat siğortası üçün lisenziyası var. Keçirdi-

siğorta olunan şəxs öz iradəsi olmadan (zorla) başqa planetlilər tərəfindən Yer kürəsindən qaçırılsara, siğorta ödənişi həyata keçirilir. Siğorta müqaviləsində belə qeyd olunur. Belə olan halda zərərəkən 5000 avro ödəniş verilir. Amma, o şərtle ki, həkimdən və aviokosmik orqanlardan arayış təqdim olunsun. Siğortanın qiyməti illik 12 avrodan 28 avroyadəkdir.

İndi qeyd edəcəyimiz siğorta növü tam azərbaycanlılara uyğundur: Bu siğorta növünün adı təqsirsiz halda həbsxanaya düşməkdir. Təqsim olmadan demir barmaqlıqlar arxasına düşməkdən qorxanlar siğorta şirkəti ilə müqavilə bağlaya və belə hal baş verərsə, 500 avro siğorta ödənişi ala bilər. Siğortanın qiyməti: illik 12 avrodan 28 avroyadəkdir.

Əgər evlənəcəyin şəxs "hə" cavabı verməsə, siğorta şirkəti pul ödəyir

Xarici filmlərə mövzü olan siğorta növüne keçək. O toy-larda keşin, nikah məmuruñun yanında adamdan "sən bu adamlı (qadınla, kişi ilə) evlənmək istəyirsin" suali verirlər ha. Qarşı tərəf də ani emosiyalar burulğanına düşüb, "yox" cavabı verir. Evlənəcəyi şəxsin "hə" cavabından əmin olmayanlar bu si-

yimiz sorğu zamanı öyrəndik ki, həyat siğortası etdirmək istəyənlər kateqoriya ilə siğortalanır. Belə ki, bu, siğortalının iş və statusu ilə əlaqəli bir prosesdir. Azərbaycan insanının orta aylıq əməkhaqqı 300 manat həddində olsa da (bu, standartlara görə, aşağı rəqəmdir), orta aylıq əmək haqqı alan hər bir vətəndaş çox az bir məbləğə öz həyatını siğorta etdirə bilər.

Hesablamalar zamanı öyrəndik ki, qulluqçu kateqoriyada aylıq 300 manat əmək haqqı alan bir müellim və ya bir həkim ilə 7 manat 20 qəpik ödəməkələ öz həyatını siğorta etdirə bilər. Müqavilə əsasında həyata keçirilən siğorta prosesi bir illik nəzərdə tutulub. Siğortalı bir ildən sonra müqaviləsini yenileyərək növbəti il üçün siğortalanmış olur.

Həyat siğortasının ən vacib detali: əgər siğortalanın başına siğorta müddəti ərzində bədbəxt hadisə gələrsə, onda onun əmək haqqının 10 və ya 12 misli miqdardında siğorta haqqı onun ailəsinə ödənilir. Yəni siğorta şirkəti tərəfindən edilən ödənişin həcmi qanunvericiliyin qoymuş olduğu qayda ilə hesablanır. Siğorta ödənişinin maksimal həddi işçinin bir illik əmək haqqı fondundan 10-12 dəfə çox ola bilər.

□ Sevinc TELMANQIZI

ÜSAVAT

Son səhifə

N 130 (6744) 19 iyun 2017

Bunlar Dubayın polis robotlarıdır

Dubayda polisəməkdaşları vəzifəsini icra etməye başlayan robotlar iş başındadır. Robot polislər şəhərdəki alış-veriş mərkəzlərinə və turistlərin ziyarət etdiyi yerlərə nəzarət edir. Bundan başqa insanlar robot polislərə cinayət barədə məlumat vere biləcək, cəza cəriməsi ödəyəcək və sinəsindəki ekrana toxunmaqla məlumat ala biləcəklər. Robot polislər tərefindən toplanan məlumatlar səlahiyyətli nümayəndələrlə də paylaşılacaq.

Hökumət 2030-cu ilə qədər polis qüvvəsinin 25 faizini robotlaşdırmağı planlaşdırıldı - bəyan edib. Amma hökumət nümayəndələri robotların insanların yerini tutmayıacağını da qeyd ediblər. "Polis məmurlarımızı bu maşınlarla əvəz etməyəcəyik", - deyə Dubay smart təhlükəsizlik xidmətləri başçısı Halid El Razuki deyib.

Razuki daha sonra bunları əlavə edib: "Amma Dubayda yaşayanların sayı artır. Bu səbəbdən də doğru yerdə işləmələri və təhlükəsiz bir şəhər kimi qəbul etmələri üçün polis məmurlarımızın yerini dəyişdirəcəyik. Bir çox insan polis bölmələrini və müştəri xidmətini ziyarət edir, ancaq bu robotlarla 7 gün 24 saat xalqa yetişə bilərik".

Hazırda robot yalnız ərebəcə və ingiliscə ünsiyət qura bilir. Gələcəkdə hədəf robotun rus, çin, fransız və ispan dilində danışmasıdır.

Onlar 70 yaşında ana ola bilirlər

Pakistanla Hindistanın sərhəddində yaşayış Hunza türkləri dünya alımlarının diqqət mərkəzine çevrilib. Kökü Hun türklərindən gələn Hunzalar bir sırada qeyri-adı xüsusiyyətlərə malikdirlər.

Bələ ki, Hunza türkləri 110-120 il yaşayır, qadınlar 65-70 yaşında ana olur və heç vaxt xərcəng xəstəliyinə tutulmurlar. Onlar eyni zamanda digər xəstəliklərə də nadir hallarda yoluxurlar. Dəniz səviyyəsindən 6 min metr hündürlükdəki ərazidə yaşayan Hunzalar özlerinin əkib-becərdikləri məhsul-

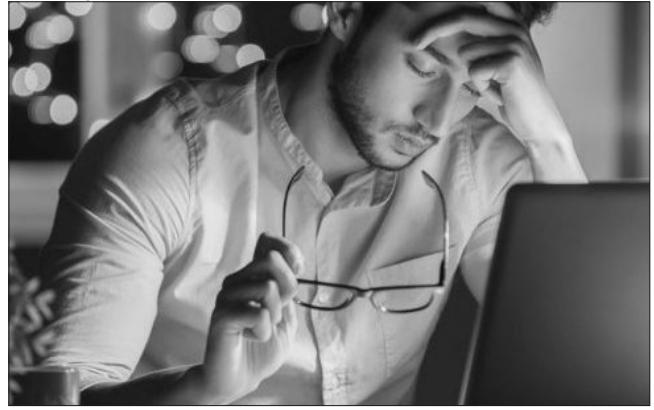
larla qidalanır və buz kimi su içirlər. Ədvayıyalı yeməkləri ilə məşhur olan Hunzaların uzunömürlülü-

yünün sırrı alımların da diqqətini cəlb edib və onlar artıq bunun üzərində araşdırılmalarına başlayıblar.

Çox işləyən alkоqolizmə meyilli olur

Alimlərin beynəlxalq araştırma qrupu alkоqol istifadəsi və iş saatının uzunluğu arasında əlaqəni müəyyən etmək üçün tarixinin ən böyük araşdırmasını aparıb. Problem üzrə 61 tədqiqatda 14 ölkədən 330 min nəfər iştirak edib. Tədqiqatlar normadan çox işləyən adamların alkоqolla daha meyilli olduğu faktını ortaya çıxarıb. Çünkü əlavə iş əsanda depressiya, stress, yuxu ilə bağlı problem yaradır. Alkoqol isə belə mənfi effektlərdən uzaqlaşmaq vəsiti kimi seçilir.

Avropa Birliyində standart iş müddəti həftədə 40 saatdır. Əger işçinin norması 48 saata çatırsa, bu içilən spirtli içkilərin miqdarını 11% artırır. 49 saatdan yuxarı 13% artım müşahidə olunur. Depressiya və yorgunluq nəticəsində yaranan içki içmək istəyi kişilər üçün daha xarakterikdir, heiniki qadınlar. Araşdırma göstərir ki, bu, coğrafiyadan, insanların iqtisadi, sosial vəziyyətindən asılı olmayaraq hamisən eynidir.

Prezident müsahibə verən yerdə arı yedi

Kosta Rika prezidenti Luis Qilmero Solis Rivera müsahibə verdiyi zaman təsadüfen arı yeyib. Bu barədə PZ Actual nəşrinin facebook səhifəsindəki video hər şey eks olunub.

İnsident prezidentin ölkənin cənub hissəsindəki asfalt zavoduna səfəri zamanı baş verib. Luis Qilmero Solis reportorlarla ünsiyyətdə olarkən onun başı üstündə gəzen arıdan biri qəfil şəkildə prezidentin ağzına girib. Ölkə başçısı bu hadisəni zarafata salmağa çalışıb və jurnalistlərə "bəli, men arı yemişəm. Bunu belə də yaza bilərsiniz" deyib. O, eyni zamanda bu anı qeydə alan jurnalistlərə həmin kadrları CNN kanalına yollamağı da tövsiyə edib. Arı yeyən prezidente köməkçi su təklif edib və o, suyunu içəndən sonra zavod barədə nitqinə davam edə bilib.

QOÇ - Öz kirlərinizi dikte edərən qətiyyən qərəzli mövqə nümayiş etdirməyin. İndiki həssas məqamda inadkarlıq sizi (19 iyun) nüfuzdan sala bilər. Saat 16-18 aralığında maliyyə və sənədləşdirmə işlərini vaxt ayırın.

BÜĞA - Ətrafdakılarla münasibətlərdən, dəlaşılıqlardan özünüz qoruyun. Yeni iştehsəlat və yaradıcılıq layihələri üzərində işə başlamaqdan vaxt keçin. Sevdiyiniz adamlara qarşı qışqanc olmayın, heç olmasa bu gün.

ƏKİZLƏR - Süküt etmək və ya mövcud olmayan məsələlər barədə xəyal qurmaq sizə zərərdir. Artıq aylımaq və irəli şığımıq məqəmidir. Ulduzlar bu gün sizə maliyyə yenilikləri də vəd edir, amma səfərə çıxmamaq olmaz.

XƏRÇƏNG - Adı bir təbəssüm, xoş bir söz etrafda olanların sizə münasibətinə müsbət təsir edə bilər. Elə isə sadə görünən bu sava-ba qol qoyun. İndi sizə nüfuzu yüksəltmək hava və su kimi lazımdır.

ŞİR - Həyatınızın ötən dönmələrində baş verən hadisələrdən netice çıxarıın. Analitik təhlillər sizə mütləq kömək edəcək. Başqalarını, yaxud həyatın özünü ittihad etməkdən səbəb olur.

QIZ - Ümumən uğurlu olan bir təqvimə baş-başasınız. Görəcəyiniz işlərdə bütün addimları təkbaşına atın, amma münasibətləri qorumağı da yaddan çıxarmayın. Axşam saatlarında sürprizlərə hazırla.

TƏRƏZİ - Yeni işlərə başlamaq üçün çox münasib vaxtdır. Ötən yarımda reallaşdırılmadıınız layihələrə yenidən baxmağa dəyər. Götürmək səfərə çıxmamınızı əleyhinə olsa da, məhəbbətdə uğurlar vəd edir.

ƏQRƏB - Bu gün öyrəndiklərinizə etibar etməyin, çünki tezliklə aydın olacaq ki, bu, məkrili təxribat, yaxud saxtalıqdan başqa bir şey deyil. Kütłəvi informasiya vasitələrində fakt və həqiqətdən uzaq şayiələrə uymayın.

OXATAN - Bu gün ilk növbədə çalışın ki, etrafınızda sağlam düşüncəli adamlar olsun. Əks təqdirdə yanlışlıq yol verib ovqatınızı pozacaqsınız. Etibalılıq, faizi aşağı olan şəxslərin məsləhətlərinə qulaq asmayın.

ÖĞLAQ - Astroloji göstəricilər işlərinizin qaydasına düşdürüyüñ göstərir. Amma tempi bir az da artırmaq olar. Qərəzdən uzaq olmaqla qarşıda duran vəzifələrin öhdəsindən gələ bilərsiniz. Bu gün duzlu qidalardan uzaq olun.

SUTÖKƏN - Tekəbbür və lovgalığın ən müxtəlif təzahürləri güclənə bilər. Bu səbəbdən mübahisə və yalanlardan qaçmalısınız. Gün ərzində pulla bağlı risk etməyin, yeni təklifləri dəyərləndirmək üçün vaxt istəyin.

BALIQLAR - Bürçünüzdəki planetar mənzərə yüksək təcavüzkarlıq və dava-dalaşa qoşulmaq ehtimalından xəbər verir. Bu səbəbdən gün ərzində daha çox tənhalıq qurşanın. Ulduzlar şəxsi büdcənizdə dönüşdən xəbər verir.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Bədəninizdə 100-dən çox xal varsa...

Italıyanın La Repubblica qəzetində verilən xəbərə görə, London Kral Universitetinin bir qrup alimi, Cindy Crawford, Eva Mendes və Marilyn Monroe kimi qadınlarnın gözəllik simvolu olan xalları osas götürün araşdırma aparıb. Araşdırma yaşları 18 və 79 arasında dəyişən və bir-birinə bənzəməyən 1200 qadın iştirak edib.

Araşdırmanın nəticəsindən görə, yüzdən çox xalı olan insanların əzələləri daha gərgin, ürək və gözleri daha sağlam olur. Bu insanlar həmyaşlıları ilə müqayisədə en az 7 yaş gənc gərənür. Xalı çox olan insanların sümükləri də normaldan güclü olur. Bir çox insanın bədənində təxminən 30-40 xal olur, amma bəzilərində bu say 600-ə qədər yüksəlir.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARIFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYXAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yenİ Müsavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib,
"B-Z" mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmışdır.
Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı Şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cı mahallə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Zahid SƏFƏROĞLU
Lisenziya N: B 114
SAYI: 5.100